

113

Juni 2016

DISKULOGEN

Fem handfasta råd i Disgen • Norrbötningen
Konstantin Hansén • Ställ frågor till Dis faddrar!
• Släktforskning med hjälp av DNA • En socken
får ny fattiggård • Domstolsarkiven

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
En socken får ny fattiggård	5
Fem handfasta råd i Disgen	10
Fråga en fadder!	11
Släktforskning med DNA	12
Konstantin Hansén	14
Macspalten	19
DNA-krönika	20
Medlemsbutiken	21
Säkerhetskopiering	22
De nya kartfunktionerna	28
Insändare	30
Funktionärer	32
Avlidna	34
Domstolsarkiven	35
Regionföreningarna	37

Ulf Örnemark berättar med hjälp av kommunarkivet om fattiggården Lugnet i Västerlövsta socken.

Arnold Lagerfjärd berättar om en mångsysslare som flyttade ofta och byggde flera hus.

Information om vilket material som finns att köpa i Dis nya webbshop.

FÖRRA GÅNGEN jag skrev ledaren var Disgen 2016 på väg över tröskeln. Nu har den varit ute i två månader. Hur har det gått? Jo, hittills har ungefär 2 700 medlemmar skaffat Disgen 2016. Jag brukar överslagsmässigt räkna med 10 000 aktiva Disgenanvändare – detta framgår av den årliga verksamhetsberättelsen. Eftersom vi inte har några direkta kioskvältare i Disgen 2016 jämfört med 8.2, räknar jag med att många kommer att uppdatera successivt under året. Framåt nyåret kan vi börja se facit. Jämfört med försäljningen vi hade av 8.2 när den var ny, så ligger vi på ungefär jämnt skägg.

Vad har de som ligger först i spåret och har vågat sig på en uppdatering tyckt? Hiss eller diss? Givetvis har vi fått blandade reaktioner, men vi har ingen överblick över åsiktspridningen än, för det behövs nog en enkät som kommer så småningom. Våra Disgen-faddrar har fått arbeta hårt under lanseringen.

En ändring i Disgen 2016 har diskuterats mer än andra, nämligen konverteringen av faddrar/dopvittnen till riktiga personer. En del tycker mycket om det och en del gillar det inte alls. Vi undersöker möjligheter till ytterligare hjälpverktyg för att underlätta övergången.

I skrivande stund är uppdatering 1 av Disgen 2016 nära färdigställande. Runt 90 felrapporter och 20 förbättringsförslag har behandlats. Disgen kommer själv att hämta uppdateringen och säga till när den är klar att installera. Du kan också hämta den själv på hemsidan om du vill. När du läser detta bör det finnas mer information på Dis hemsida.

Vad händer annars? Nya Disbyt börjar närma sig betatest. Vi har haft lite prestandaproblem med servern eftersom databasen är så stor, men mer minne och en SSD-disk gjorde allting mycket snabbare.

Kartutvecklingen har också gjort framsteg med både Gröna kartan och skanning av Generalstabskartan. Vid Släktforskar dagarna i Umeå kommer vi att kunna visa sockenkartan för Medelpad, Ångermanland, Jämtland och Härjedalen.

Den nya hemsidan är på väg att lanseras. Den är ju sedan tidigare smygsläppt för Disgens handledning men när du läser detta är den kanske släppt på riktigt.

Till sist önskar jag alla en glad sommar!

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift: 180 kr per år.
Famijemedlem: 90 kr per år.

EXPEDITION & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag–fredag kl 9–16.
Kansliet har lunchstängt kl 12–13.
Telefontid:
Måndag–torsdag kl 9–15.
Fredag kl 9–12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

UPPLAGA: 24 800 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Adressändring anmäls på webben eller till Dis kansli.
Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.

Kort & Gott

Högre systemkrav

Microsoft höjde senast systemkraven 2009. När Windows 10 Anniversary Update släpps i sommar höjs minimumkraven. För 32-bitarversionen av Windows 10 ökar ram-minneskravet från 1 GB till 2 GB. Ett krav som de flesta datorer i dag klarar.

Säkerheten höjs då alla nya Windows 10-datorer som säljs efter sommaren ska ha stöd för säkerhetsprotokollet TPM 2.0.

www.idg.se

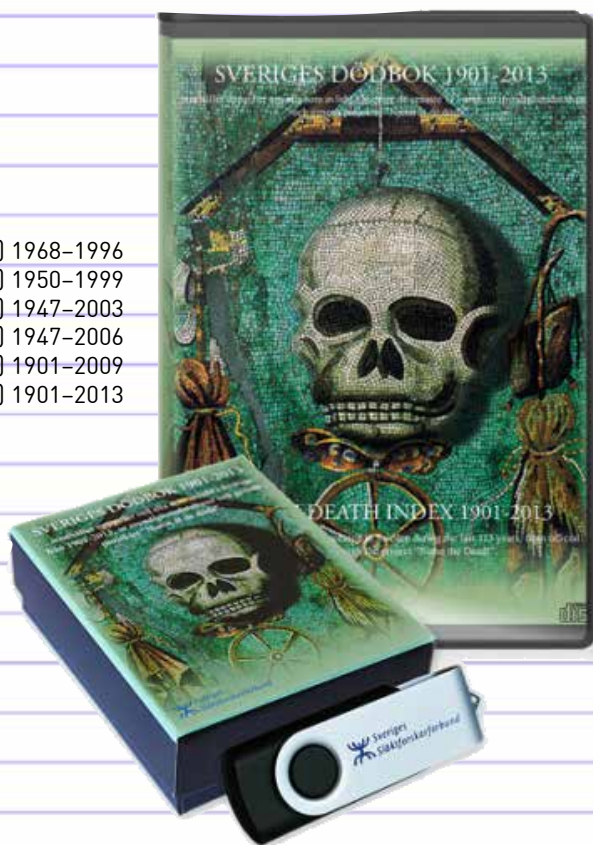
Snart kostar Windows 10

Fram till och med den 29 juli kan man ladda hem en gratis uppgradering till Windows 10. Sedan kommer en uppgradering att kosta runt tusen kronor.

Det finns runt 300 miljoner enheter i världen som kör Windows 10, av dem tros 259 miljoner vara persondatorer.

www.idg.se

- Sveriges dödbok (1) 1968–1996
- Sveriges dödbok (2) 1950–1999
- Sveriges dödbok (3) 1947–2003
- Sveriges dödbok (4) 1947–2006
- Sveriges dödbok (5) 1901–2009
- Sveriges dödbok (6) 1901–2013

Namn åt de döda (NÅDD)

2002 startade Sveriges Släktforskarförbund projektet "Namn åt de döda" för att komplettera materialet från de första två versionerna av Sveriges dödbok där många döda saknade namn- och dödsuppgifter. Projektet levererade över 1 miljoner poster, cirka 80 procent av de saknade uppgifterna. Sedan har varje utgåva utökats med tusentals avlidna, ofta registrerade av medlemmar i NÅDD-projektet. Sveriges dödbok har hittills utkommit i sex upplagor.

Efter sommaren börjar Anders Berg som projektledare på heltid åt NÅDD-projektet. Anders har bland annat gjort webbplatserna ScanGen (www.scangen.se) och Svenska Haplogruppdatabasen (www.dna.scangen.se).

Det senaste projektet startades för att registrera avlidna åren 1860–1900. Arbetet är fortfarande inte påbörjat för många av de stora församlingarna. 29% av församlingarna är klara och 27% är inte påbörjade. En ny version av Sveriges dödbok planeras att släppas 2017 eller 2018.

www.genealogi.se

"Ok Google"

Google Home

Google släpper snart en ny AI-assistent. Det är en högtalare som bland annat kan streama musik, kontrollera smarta hushållsapparater, lägga in påminnelser i kalendern och googla på internet. Google-assistenten är alltid redo och kan svara på frågor när som helst. Det ska bara vara att ställa frågan rakt ut i rummet där assistenten finns: "Google, när börjar mitt möte i morgon?".

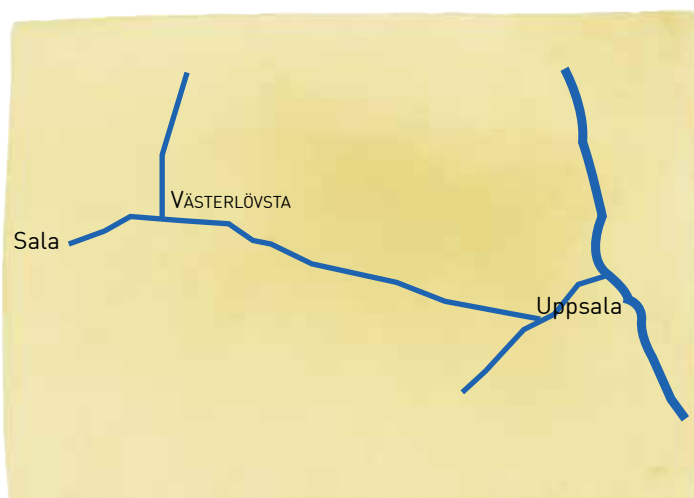
www.idg.se

<http://routenote.com/blog>

Flygfoto från 1950.

Från kommunarkivet En socken i Västmanland får ny fattiggård

I slutet av 1800-talet började fattigvården reformeras och i många städer och socknar uppfördes nya moderna institutioner för fattiga och orkeslösa. Kommunarkiven kan ge en god inblick i de ekonomiska omständigheterna som rådde, grunderna för beslut om bistånd skulle ges eller upphöra, samt hur vården bedrevs i praktiken.

Detalj ur den häradsekonomiska kartan 1905-1911.

Fattiggården Lugnet på ett brevkort från 1908. Trädgården är uppvuxen och man anar staketet i bildens framkant.

Kentth Hansson, Heby kommun

LUGNET

Socknens nya fattiggård placerades utanför samhället, ca 1,5 km norr om kyrkan. På sina håll fick ny väg anläggas och kommunalnämnden både köpte och bytte till sig markområden. Landshövdingen beslutade också att fattiggården skulle betala vägskatt enligt 1891 års väglag.

När trädgården anlades köptes bl.a. gran- och hagtornshäckar från länets trädskola och länsträdgårdsmästaren konsulterades angående skötseln. Redan 1894 hölls söndagsskola i fattiggården och 1896-1916 fanns där en skolsal och lärarbostad. Den första småskollärarinnan hette Olga Dahlström och bodde här 1896-1903.

EFTER BESLUT i Västerlövsta socknens kommunalnämnd den 14 mars 1897 intogs min morfars morföräldrar, förre mästern Erik Dahlman och hans hustru Kristina Persdotter, på fattiggården. Där avled Erik inom ett år och änkan omhändertogs istället av släktingar på annan ort [1].

Socknen stoltserade sedan några år med en modern fattiggård som kallades Lugnet. Den gamla fattigstugan byggd 1804 förblev i bruk ännu några år men revs/flyttades i början av 1900-talet [2]. Även Klockaregårdens bagarstuga fungerade ett tag som fattighus [3].

Bygget påbörjas

Vid nämndens möte i januari 1892 antogs ett anbud från byggmästare Lindahl¹ i Stockholm, som för en summa av 23 700 kr skulle uppföra en fattigvårdsbyggnad inom församlingen [4]. En del kontraktsförberedelser gjordes. Uppgiften att staka ut plats för byggnaden och vidta andra åtgärder, delegerades. Ett förslag till värmeledning i byggnaden, "efter professor Cederholms system", fanns framtaget men nämnden ville avvakta

för att se om den kunde få ändamålsenliga apparater till lägre kostnad. En tid senare reste ordföranden och ytterligare en ledamot till Stockholm för att informera sig om, och upphandla, "uppvärmningsapparaten".²

I februari utsågs två personer, som förutom att vara kontrollanter vid byggnationen, hade befogenhet att "vid behov tillkalla sakkunniga på fattigvårdens bekostnad". I en skrivelse daterad 2 mars föreslog byggmästaren en ändring i arbetsordningen, som skulle göra att byggnaden kunde stå färdig 1 augusti 1893.

I april besökte nämnden byggarbetsplatsen och underkände då en del av husteglet som skulle användas. I juli diskuterades några mindre förändringar av byggnaden, bland annat mellanväggar, det stora vindsrummet och fönster på sidoskrubbarna på gavlarna som skulle medföra kostnadsökningar på ca 200-300 kr. Uppenbarligen drog kostnaderna i väg och i augusti beslutade nämnden att "... förutom de medel som upplånats af kyrkovården Johan Larsson i Målbo... äfven af Anders Andersson i Orfvenbo upplåna 5300 kr."

¹ Byggmästaren, sedermera tegelbolagsdirektören Magnus Lindahl (1856-1933), född i Sunne (S) och från 1883 bosatt i Stockholms stad (AB).

² Sannolikt avses ett luftvärmesystem för centraluppvärmning (kalorifsystem) framtaget av Johan Erik Cederblom (1834-1913), ingenjör och professor vid Kungliga Tekniska högskolan (KTH). Systemet användes i många kaserner, skolor, sjukhus och privata bostäder.

Entreprenad
 å uppförande af
Fattiggård i Kalmar.

Sedan beslut fattats om uppförande af ny fattiggård, anmodas de kompetenta spekulanter, som kunna vara hugade att åtaga sig detta arbete, att senast den 1:ste nästa mars kl. före 2 e. m. ingifva sina till Drätselkammaren ställda, förseglade anbud å arbetet, som kommer att omfatta: uppförande af byggnaden i sin helhet med undantag af grundmurar och sockel. Arbetet skall påbörjas den 1 nästkommande april och afslutas å tid, som i kontraktförslaget angifves.

Allt erforderligt tegel tillhandahållas af Drätselkammaren.

Ritningar, beskrifningar och kontraktförslag tillhandahållas från och med den 10 februari å Stadsingeniörkontoret söcken dagar kl. 10--12 middagen.

Kalmar den 29 januari 1898. 18
Drätselkammaren.

Till föreståndare vid Husby sockens fattiggård har kommunalnämnden bland 317 sökande utsett befallningsmannen vid Upsala hospital G. Zettervall och till föreståndarinna hans trolofvade Anna Jansson f. n. föreståndarinna för Arboga fattiggård.

Husby fattiggård. Husby komnämnd beslöt vid sitt senaste sammanträde att med sitt förordande till stämman hänskjuta af byggnadskommitterade väckt förslag att i sammanhang med nybyggnaden vid fattiggården anordna vattenledning.

Exempel på tidningsurklipp med begäran om anbud på arbete med en ny fattiggård, tillkännagivande av att en fattiggård fått en ny föreståndare samt modernteter som indraget vatten på nybyggda fattiggårdar.

Vissa förberedelser för jordbruket gjordes. Under hösten 1892 plöjdes jorden vid Södra Starfors och nästa vår uppdrogs åt två personer att "bestyra såning och skötsel af fattiggårdens jordbruk för sommaren". Ritningar till en uthusbyggnad togs fram och på nyårsafton 1892 hölls en entreprenadauktion för dess uppförande. Lägsta anbudet blev 3975 kronor, men det tyckte nämnden var för högt och utlyste en ny auktion den 16/1 1893 då man samtidigt sålde en gammal mindre fähusbyggnad vid fattiggården.

I april 1893 utannonserades tjänsten som föreståndare för fattiggården, i Vestmanlands Läns Tidning, Östra Westmanland och Sala Allehanda. Bland 44 sökande uppsattes på förslag hemmansbrukaren C. W. Hedberg i Heby och rättsaren J. P. Eklöf vid Molnebo. Tre personer fick i uppgift att ta fram förslag till reglemente för fattiggården.

Praktiska saker som inköp av sängkläder, husgeråd med mera ombesörjdes och fattiggårdens vägglott grusades. I oktober hölls en entreprenadauktion för inköp av förnödenheter. Upphand-

lingen följdes av ett extra sammanträde med kommunalnämnden.

Inflyttning

Det blev bestämt att byggnaden skulle avsynas fredagen den 15 oktober i närvaro av kommunalnämndens ledamöter. Följande måndag bestämdes vilka fattighjon som i första hand skulle tas in på fattiggården. Husförhörslängden avslöjar att fattiggården togs i drift den 28/11 1893. Tjugotvå kvinnor, tre män och sexton barn över 15 år, från bland annat det gamla fattighuset och Molnebo järnbruk, togs denna dag in på "Lugnet" [5]. Elva av barnen var "oäkta". Bland hjonen fanns också en blind, en sinnessjuk, en ofärdig och en svagsint person. Samma dag anlände också den nyttnämnde föreståndaren med fru och två barn.

Trots sin storlek kunde fattiggården inte husera alla nödställda. Åtskilliga sockenbor bodde kvar hemma och fick efter ansökan stöd i form av skodon och kläder, ved, spannmål, lutfisk, kontanter, med mera. Man lånade till och med ut det gamla fattighusets innanfönster.

Omsättningen av fattighjonerna på Lugnet var stor. Inom loppet av fem år hade tretton av de först intagna avlidit och sju tton flyttat. Vid nämndens månatliga möten avhandlades därför nästan alltid frågor om vem som skulle beredas plats.

Drift och rutiner

Fattiggården förefaller ha fungerat som andra småjordbruk. Kor och grisar gav mjölk och/eller kött. Man odlade potatis och sådde vicker (en ärtväxt) till grönfoder. En del av den ved som behövdes togs från den egna skogen i Starfors. Man köpte in råghalm, hö, lin, gräsfrö, konstgödning, benmjöl, virke för reparationer, sättpotatis, hackelsemaskin, dragkärra, slipsten och verktyg.

Vid återkommande entreprenadauktioner, som annonserades i dagstidningarna, upphandlades livsförnödenheter och ved till fattiggården samt diverse körningar för gårdens åkerbruk. Tjänster köptes av lokala hantverkare. Färgaren E. B. Nyman spann ullgarn, Johan Fernström ut-

Kentth Hansson, Heby kommun

Teckning av fattiggården Lugnet. Julhälsning daterad 21/12 1902, från föreståndaren Johan Petter Eklöf (1851-1931) och hans hustru Mathilda Charlotta f. Johansdotter (1857-1939). De innehade tjänsten till 1909.

På vykortet från 1956 kallas Lugnet ålderdomshem men så sent som 1931 refererade församlingsboken till fattiggården vilket också är den adress man hittar i Sveriges dödbok 1929 [6]. Tillbyggnaden på kortsidan är troligen avsedd som solveranda.

förde skradderiarbeten. Tyger till bland annat kläder och madrasser köptes in och en sömmerska anlätades för att sy upp klänningar. Muraren J. F. Larsson reparerade bakugnen med tegel som köpts hos C. Juhlins. Som kompensation för att kreatur fick beta på fattiggårdens skogsmark begärde nämnden att ägaren grusade en väg och verkställde två kördagsverken.

Personalen

Fattiggårdens föreståndare, Johan Petter Eklöf, hade till att börja med 400 kr i årslön och för år 1900 budgeterades 550 kr. Hans hustru, föreståndarinnan, förefaller inte ha fått någon särskild ersättning för sitt arbete men när Eklöf begärde löneförhöjning lyfte nämnden fram det exemplariska sätt som de båda skött sin befattning på. Nämnden beslutade senare att föreståndaren och hans familj, till skillnad från fattiggårdens piga, skulle åtnjuta fri läkarvård. Föreståndaren och nämndens ordförande kom bra överens. När Eklöf behövde några dagars ledighet var det ordföranden som såg till fattiggården. I föreståndarens månadsrapport till nämnden ingick alltid information om fattiggårdens inkomster och utgifter.

Hösten 1894 anställdes en piga, som för en årslön av maximalt 90 kr skulle biträda föreståndarinnan i köket. Arbetet som piga på fattiggården verkar inte ha varit mer attraktivt än på andra ställen, för under de följande åtta åren arbetade där lika många pigor. En av dem ville som löneförmån ha fri läkarvård men ansökan avslogs.

Mat och arbete

Måltiderna på fattiggården reglerades i detalj och ändringar utreddes noga. När prosten Hedlund föreslog att hjonen skulle få pannkaka en gång i veckan fick tre av nämndens ledamöter i uppgift att inkomma med förslag till ändring i matordningen. Hjonen nekades att ta med mat upp på rummen och tilläts inte ens att koka sig en kopp kaffe i köket. Om någon ville ge hjonen extra förplägning skulle den lämnas till föreståndaren eller föreståndarinnan som sedan delade ut den.

I fattiggården fanns minst två arbets-salar och det rädde sannolikt arbets-plikt för alla som kunde.³ Ett återkommande inslag var de auktioner som hölls vid fattiggården då man lät sälja

³ Inga ritningar till Lugnet har påträffats i kommunarkivet men liknande byggnader från samma tid finns dokumenterade.

saker som tillverkats där eller tillhörigheter som nämnden förverkat som ersättning för fattigvård eller som avlidna hjon lämnat efter sig. Andra sockenbor som fick stöd, eller deras anhöriga, ålades ibland att som motprestation utföra sysslor vid fattiggården. Av protokollen framgår att föreståndaren fick dela ut flitpenningar till hjonen. De kunde till exempel arbeta i skogen, hugga ved, skura golv och tömma latrinerna vid skolorna i Heby och Härvsta.

Fattiggården färdigställs

De kommande åren försågs byggnaden med en brandstege och ändamålsenliga brandredskap, bland annat två handsprutor av koppar. Man skaffade en pump med vattenledning till köket och tvättstugan⁴, fem vattenflaskor (4 kars rymd) av galvaniserad plåt, två dussin emaljerade kaffekoppar och två dussin teskedar, några stek- och pannkakspannor, två diskbaljor och en slaskhink av koppar, samt en symaskin. En ”vattlår afemnat för afkylning af mjölken i den” tillverkades. Gardiner sattes upp i matsalen och i den ena

⁴ Den första tiden var fattiggården inte självförsörjande på vatten. Protokoll från mars 1895 visar att Johan Nilsson på Starfors ägor begärt och fått ersättning för att vatten togs ur hans brunn.

Lugnet 2010. Förutom fönstren och pelarna till verandorna är inte mycket sig likt.

arbetssalen och efter prostens framställan skaffades rullgardiner till fönstren på södra sidan. En mindre kamin sattes in i ett rum.

Ett staket sattes upp kring fattiggården och rödfärgades. Byggnaden över gödselstaden utökades med ett pudretthus.

En del förändringar, reparationer och underhåll dokumenterades. Under 1896 målade man om stuprör, fönsterbleck och plåtbeslagningar på fattiggårdens huvudbyggnad. Kakelugnen i föreståndarens rum sattes om och en dörröppning i källaren murades igen. Året därpå rapporterar föreståndaren om problem med fattiggårdens uppvärmning. En inspekterande kommitté finner det nödvändigt att en tegelvägg uppförs mellan källaren och tvättstugan i fattiggården samt att en nuvarande dörröppning till källaren görs betydligt mindre och att en ny dörr där borde anbringas samt att ett fönster i källaren borde muras igen. Vid ett tillfälle repareras gipspanelen i tre av rummen. När lärarinnan flyttar in 1896 tas en dörr upp mellan kök och rum i hennes bostad.

Epilog

Under mer än 60 år fungerade Lugnet som fattiggård och ålderdomshem. Från 1954 avvecklades verksamheten successivt och ett nytt äldreboende invigdes 1961. Lugnet blev sedan privatbostad. År 1974 ansöktes om

att sänka huset en våning. Fastigheten finns fortfarande kvar och har på senare år även inrymt plåtslageri.

FATTIGKASSAN

Utgiftsförslag för Västerlövsta sockens fattigkassa för år 1900. Beloppen är avrundade till hela kr.

Specifikation	Belopp (kr)
Utackorderingar, lasarettsvård, medicin och extra bidrag	1000
Hospitalsvård åt fem personer	912
Fattighjonens underhåll	4000
Amortering å lånet i postsparbanken kr	2193
Amortering å lånet i knektlegomedelsbanken	53
Underhåll af hus och inventarier	500
Till inköp af 65 famnar barrved å 11 kr per famn	715
Föreståndarens lön	550
Pigan i fattiggården lön	125
Till oförutsedda behof	450
Summa:	10 498

LITTERATUR

1. U. Örnemark, Smedernas försörjning. Erik Dahlmans sorgliga slut, Smedsforskaren 2011, Nr 2, 4.
2. K. Hansson, Bygdebånd 2016-03-26.
3. K. Hansson, Heby kommun till U. Örnemark, e-brev 2016-03-30.
4. Westerlövsta kommunalnämnds protokoll 1892-1899, Kommunarkivet Heby kommun, www.heby.se.
5. Västerlövsta socken, husförhörslängd, Al:24 sid 7-8, Al:25 sid 212-213, Al:27 sid 726-731.
6. Sveriges dödbok 1901-2013, dvd, Sveriges Släktforskarförbund.

PUDRETT

Ordet pudrett kommer från franska poudrette som betyder pulver. Pudrett är en torr blandning av urin, avföring samt till exempel torvmull som användes som gödsel, särskilt inom trädgårdsodling, men även inom lantbruket.

Disgen 2016

Fem handfasta råd

Hjälp i Disgens hjälpmeny

Ett bra sätt att lära dig mer är att prova dig fram samtidigt som du läser på. Använd Hjälpmenyn och se vad de olika menyvalen leder till. "Hjälp" leder till den inbyggda hjälpen. "Nyheter (och kända brister)" leder till nya webben för att du ska kunna läsa aktuell info. Från "Disgens handledning" kommer du naturligtvis till handledningen på nya webben. Titta i innehållsförteckningen och i de olika grupperna med guider och se vad du hittar.

Funktionstangenten F1

Tänk på att Funktionstangenten F1 är bra att använda för att nå den inbyggda hjälpen. Många gånger finns en Hjälp-knapp, men i de flesta fönster går det bra med F1 också.

Köp licens!

Enklast gör du din betalning genom att gå till Hjälp-menyn, valet *Köp Disgen*, så kommer du rätt. Glöm sen inte att klistra in licensen som du får på e-post. Även här går du via Hjälp-menyn.

1. Från Disgens hjälpmeny når du både den inbyggda hjälpen och handledningen på webben.
2. Läs konverteringsloggen när konverteringen är avslutad.
3. Funktionstangenten F1 är användbar i de flesta fönster för att nå den inbyggda hjälpen även om du inte ser en Hjälp-knapp.
4. Om du ännu inte provat Disgen 2016 kan du ladda ner en tidsbegränsad fullständig version som du kan använda gratis under 30 dagar, även utan att vara medlem i Dis.
5. Licensen betalar du enklast från Disgens hjälpmeny.

Läs konverteringsloggen

Detta råd gäller för dig som använt Disgen 8 och går över till Disgen 2016.

Passa på och läs konverteringsloggen direkt när konverteringen avslutas. För att förstå bättre så är det klokt att läsa guiden "Kopiera min släktforskning från Disgen 8-datamapp" och "Konverteringsanvisning – alternativ beskrivning". Tänk på att du kan använda förstoringsglaset för att söka.

Prova!

Till Disgen 2016 har vi ändrat så att alla kan prova innan betalning. Gå till hemsidan och ladda ner Disgen så får du chansen att köra en tidsbegränsad fullständig version gratis under 30 dagar. Läs lite mer om vad du kan vänta dig innan du börjar. Trivs du med Disgen 2016 så köper du en licens så att du kan fortsätta med din forskning.

Om du har Disgen 8 och vill prova Disgen 2016 kan du göra det, utan att ta bort Disgen 8 från din dator. Din databas i Disgen 8 ligger kvar oförändrad.

Funktionärer samlade under Dis funktionärsdagar i Linköping den 10-11 oktober 2015.

Fråga en fadder!

DIS FADDERVERKSAMHET är unik inom vårt område – ett grundfundament i vår verksamhet. I september 1993 utbildades den allra första gruppen faddrar. Det skedde på Stafsjö Wårdshus och gruppen bestod av 16 intresserade medlemmar från hela landet. Handledare var Björn Molin och Björn Johansson. I vissa regioner hade det redan tidigare bedrivits fadderverksamhet.

Genom åren är det många som genom sin fadderroll bidragit med att ideellt hjälpa andra medlemmar med frågeställningar avseende användning av datorer i släktforskningen och om våra egna program och produkter.

Idag är vi totalt 71 personer som är engagerade i fadderverksamheten. Vi har faddrar för Disgen, karthantering, Min Släkt, Holger, Mac och Linux/Gramps. Många har lång erfarenhet genom sitt fadderskap, medan andra är nya. Under året 2015 fick vi 12 nya

faddrar, som ersättning för de som slutat efter lång och trogen tjänst. Alla faddrar arbetar ideellt och av eget intresse.

Förutom faddrarna har vi i gruppen även "interna resurser". Det är medlemmar med kunskaper och erfarenheter inom speciella områden, som en fadder kan ta hjälp av när vederbörande inte själv har tillräcklig erfarenhet inom aktuell frågeställning.

Faddrarna har tillgång till Dis verktyg för support och samlas till vidareutbildning en gång om året, då tillsammans med övriga funktionärer, utvecklare och ledning. Dessa träffar brukar vara välbesökta och lärorika, och främjar kontakterna inom och mellan de olika funktionärsgруппerna och regionerna.

Många faddrar har under de senaste åren varit engagerade i Disgen 2016. Ett antal deltog i utvecklingsarbetet, ett flertal i de första testerna och någ-

ra i att ta fram den nya handledningen. Drygt ett tjugotal faddrar var med och betatestade Disgen 2016 från juni/juli 2015. När Disgen 2016 släpptes för självstudier till samtliga funktionärer, var det 15 faddrar som ställde upp med hjälp vid behov.

En förteckning över våra faddrar finns dels på Dis hemsida, dels i varje nummer av Diskulogen. En del faddrar är fortfarande yrkesverksamma, så ni får respektera att inte alla kan svara direkt. Dessutom är det så att ingen kan allt, utan man måste ibland ta hjälp av en annan fadder eller en intern resurs.

Välkomna med era frågor. Kontakterna med er medför att vi hittar eventuella brister och buggar och får värdefulla ingångar till vidareutveckling av våra program och produkter.

TORNGY LARSSON
fadderkoordinator Dis

Min berättelse

Släktforskning med DNA

JAG KOMMER inte ihåg var jag först hörde talas om DNA-test i släktforskningssyfte, men det var alldeles i början av 2014. Efter att ha släktforskat i några år på traditionellt sätt ställdes jag plötsligt inför nya möjligheter att med hjälp av modern teknik forska bakåt. Jag läste mycket om ämnet och diskuterade med andra som testat sig och vid påsktid hade jag bestämt mig och lade en beställning för mig, min sambo och min pappa på Family Tree DNA. Min pappa var svår att övertala men till slut accepterade han, och idag är han glad att han testade sig. Någon vecka senare landade testkiten från USA i brevlådan och ett par dagar senare var de på väg tillbaka över Atlanten. Sedan följde en i mitt tycke väldigt lång väntan. I mitten av maj fick jag det första resultatet, svaret på mitt autosomala DNA-test. Jag var lyrisk och väldigt fascinerad över att få träda in i den helt nya värld som DNA var för mig. Det var mycket att sätta sig in i men jag fick mycket stöd och hjälp från andra som DNA-forskat längre och snart förstod jag hur det

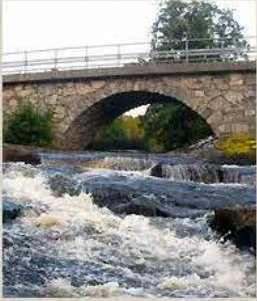
fungerade. Tänk att ett enkelt DNA-test, där jag bara skrapade insidan av min kind, kunde ge så mycket spännande information. Över en natt hade jag fått ca 250 nya släktingar som jag inte hade en aning om!

Under sommaren lyckades jag och en DNA-släkting, tack vare utbyte av släkträd, bekräfta släktkopplingen med hjälp av traditionell kyrkoboksforskning. Ganska snart utkristalliserade sig ett tydligt Skaraborgsspår bland mina träffar. Min morfars bror, Svante Brolin, hade forskat i ca 40 år och på 1980-talet gett ut en släktmatrikel som jag hade mycket nytta av. Med hjälp av DNA har jag kunnat bekräfta en del av Svantes traditionella släktforskning.

I början av oktober fick jag en DNA-träff med en kvinna i USA som heter Marsha. Vi beräknades vara ganska nära släkt, tremänning till femmänning, vilket väckte mitt intresse. Jag skickade ett mejl till henne och fick till svar att hon inte själv var intresserad av släktforskning utan att hon blivit övertalad av en kusin att testa sig. Mitt

mod sjönk lite. Men, i slutet av brevet skrev hon att hennes pappa hette Brolin i efternamn! Tack vare den ledtråden och www.brolinfamiljen.se kunde jag snabbt hitta vår gemensamma koppling. Hennes anfader är bror till min morfars far Herman Brolin. Testföretagets beräknade släktskapsavstånd mellan oss stämde, Marsha och jag är fyrmänningar.

Nu har jag DNA-släktforskat i mer än två år och känner mig lite varmare i kläderna. Det är fortfarande väldigt roligt och spännande, som att försöka lösa ett spännande gigantiskt pussel. Jag har fått kontakt med många andra som även de forskar med DNA och träffat flera av dem. Tillsammans med tre andra inbitna, som jag är släkt med men ännu inte rett ut hur, har jag startat ett par egna projekt hos Family Tree DNA. Ett av projekten heter Västergötland och här samlar vi information om andra testade som har sina rötter i detta geografiska område, för att försöka reda ut våra gemensamma kopplingar. Vi har även nyligen startat ännu ett projekt som ska fokusera på

Brolinfamiljen

- START
- STYRELSEN
- BROLINTRÄFF
- STAMTRÄD
- BROLINBLADET
- BILDER
- UTVÄNDRARNA
- NYHETER
- ENGLISH
- LÄNKAR

Erik o Britta Brolin 1810-1862 1810-1885						
<p>Anna Stina Brolin 1836-1836</p> <p>Dog som spädbarn</p>	<p><u>Anna Katrina Brolin</u> 1837-1923</p> <p>Anders Lidberg 1835-1922</p> <p>Fick 13 barn varav 5 dog som barn</p>	<p><u>Bernhard Brolin</u> 1839-1904</p> <p>Johanna Andersdotter Jonzén. 1835-1883</p> <p>Fick 8 barn varav 2 dog som barn</p>	<p><u>Kristina Brolin</u> 1842-1930</p> <p><u>Johannes "John" Andersson</u> 1839-1925</p> <p>Fick 9 barn</p>	<p>Erik Johan Brolin 1844-1857</p> <p>Blev bara 13 år</p>	<p><u>Svante Brolin</u> 1847-1913</p> <p>Anna-Stina Svendsdotter 1849-1924</p> <p>Fick 9 barn</p>	<p><u>Lars Petter Brolin</u> 1850-1918</p> <p>Anna-Lena Jonsdotter. 1850-1939</p> <p>Fick 9 barn</p>

släkten Mascoll som jag via Brolinsidan är släkt med. Det ska bli väldigt spännande att se vad detta DNA-projekt kan ge och om vi kan bekräfta och/eller hitta nya kopplingar till den stora utredning som Christina Högmark Bergman tidigare gjort och gett ut böcker om.

Ett autosomalt DNA-test kan testas på alla släktlinjer och sträcker sig ungefär sex generationer bakåt. Hos det vanligaste företaget, Family Tree DNA, kostar det idag bara 99 dollar, ca 822 kr. Det är en engångskostnad. Ditt resultat sparas och varje månad tillkommer det nya som har testat sig utan att du behöver betala för detta. Ditt fysiska DNA-prov kan förvaras hos företaget i Houston i 25 år utan extra kostnad och du kan därför beställa nya tester utan att skicka in ett nytt prov. Så om du testar en person idag som sedan avlider kan du fortsätta testa på den personen när det tillkommer nya tester. Detta förutsatt att du har personens tillåtelse förstas.

Testerna som tillhandahålls blir mer och mer avancerade medan priserna

sjunker. Och utvecklingen fortsätter hela tiden. I Sverige räknar man med att ca 15 000 personer testat sig fram till idag men den här siffran stiger för varje månad. Om du testar dig idag kommer du troligen att få mellan 200 och 500 träffar.

Med andra DNA-tester än det autosomala, nämligen Y-DNA och mt-DNA, kan man även få veta sitt djupa ursprung. Sådana DNA-tester kan se hundratusentals år tillbaka i tiden, långt innan kyrkoböckerna och istiden och tillbaka till den tid då de första moderna människorna tros ha vandrat på jorden. Svindlar tanken? Det gjorde den i alla fall för mig första gången jag hörde talas om det. Jag tyckte att det kändes alldeles för otroligt och för mycket science fiction för att kunna stämma, men det gör det. Det har på senare tid getts ut en hel del information om detta djupa ursprung och hur det fungerar. Tack vare att många av oss som DNA-testar oss delar med oss av våra testresultat kan vi få ledtrådar till släktled och släktingar som aldrig hört talas om DNA. En manlig ättling

i rakt nedstigande farslinje till Bengt Bom, den förste Brolinarens far, har DNA-testat sig och tack vare att han gjort ett sådant djupt test på manssidan vet vi vilken haplogrupp vår stamfader hade och hur hans djupa ursprung tusentals år tillbaka i tiden ser ut. Svindlar tanken fortfarande? Det gör den i alla fall för mig.

Jag hoppas att fler av oss släktforskare vill testa oss och bekräfta släktskap alternativt rätta en felaktig kyrkobokshistorik med ny teknik. Dåtid kan möta nutid och bli till framtid. Vem vet, kanske visar det sig att vi är släkt.

LÄSTIPS!

Svenska sällskapet för genetisk genealogi: www.ssgg.se.
Svenska Haplogruppdatabasen: www.dna.scangen.se.
Facebookgruppen "DNA-anor".
Handboken "Släktforska med DNA" av Peter Sjölund.

En verksam man

Konstantin Hansén

© iStock/Sergey Mikhaylov

Så här ser den före detta kafébyggnaden i Gransjö ut.

KONSTANTIN HANSÉN föddes den 22 december 1877 i Svartbäcken, Överluleå församling. Han var son till torparen och skomakaren Hans Petter Olsson (f 1837-08-01 i Skatamark) och Stina Kajsa Hansdotter (f 1841-07-20 i Mockträsk, Överluleå), vigda 1865. En bror till Konstantin var David Hansén, som med tiden blev landshövding i Norrbottens län. Han var förste norrbottning på denna post i Norrbotten. David var grosshandlare 1910–1937. Bland hans politiska uppdrag var ledamot av Nederluleå kommunalfullmäktige, riksdagsledamot 1919–1920 och 1934–1937 samt handelsminister i C. G. Ekmans ministär 1930–1932. När jag bodde i Gammelstad och arbetade i länsstyrelsesammanhang sa någon följande: ”David Hansén skötte länsstyrelsen på samma sätt som han skötte sin lilla skobutik i Gammelstad!” Den innersta meningen i detta känner jag inte till. Var det ett skämt, var det ironi eller var det rentav en elakhet?

En bemärkt man bland Konstantins och mina anor var rånmördaren Nils Andersson Rokman, som den 7 februari 1741 mördade en gammal kvinna i Nickbyn, för vilket brott han avrättades. Nils var född den 20 juli 1676 i Piteå stad, som son till rådmannen Anders Persson. Han ska innan denna händelse ha haft en del fuffens för sig men då kommit lindrigt undan. Han var vid tiden för avrättningen gift och bonde i Ängesbyn.

Bildar familj

Konstantin gifte sig 1901 med Anna Maria Pettersson f 1881. Hon var dotter till Petter

Olof Nilsson och Märta Ersdotter i Ojs, Övre Svartlå. Hennes bröder kallades Ojs-Nils och Ojs-Käll (Karl). Konstantin och Anna fick sonen Sven Herbert (f 1902-06-29). Efter några månader dog Anna, och Herbert blev fosterson hos en farbror i Åskogen, senare hos Ojs-Nils Pettersson i Svartlå. Herbert gifte sig 1928 med min faster Jenny, och de fick söner Gunnar och Gottner. Herbert var duktig som snickare och målare, han byggde en villa i Svartlå åt familjen. Hos oss i Bovallen gjorde han mycket arbeten. Av det som finns kvar njuter jag särskilt av att se på det fina innertaket i ”salen”, med något slags brokad och guldkant. Herbert var mycket verksam i Svartlå missionsförsamling. Herbert var också medlem i Edefors kommunalfullmäktige en period som folkpartist. Bland alla socialdemokrater i Svartlå var folkpartist närmast ett skällsord! Lördagsnöjet i Herberts ungdom var att åka på Lule älv med ångbåtarna Primus eller Edefors och köpa lemonad på båten. Den sovjetiske diktatorn Josef Stalins porträtt fanns på väggen hemma hos Konstantin. Hemma hos min farmors bror August Fahlman, född 1880, Svartlå, fanns ett liknande på väggen, vilket var lite störande för släktingar på besök. Konstantin och August var kompisar.

Piga hos Konstantin var Anna Vilhelmina Blomberg, f 1885-09-30 i Svartlå. Hennes syster Sofia gifte sig med Petter Boström i Västra Bovallen. Anna var 17 år. Hon blev med barn så och hon och Konstantin gifte sig 1904. De bodde i Svartlå. Deras barn är Gunnar, Elsa, Bengt Konstantin, Brita Adina, Börje, Karl Hans, Nils Petter, Knut William

JÄRNBRUK

Samuel Gustaf Hermelin startade vid sekelskiftet 1700/1800 järnbruksrörelse m.m. Han fick väldiga skogar i Norrbotten genom statens försorg. Många bruk byggdes, en del för att försörja järnbruksrörelsen med träkol. Det blev gärna så att de övergick till sågverksrörelse, vilket var mycket lönande. Efter Hermelins konkurs 1812 köpte Karl XIV Johan gradvis upp rörelsen. År 1834 gav han C. J. F. Plagemann i uppdrag att besöka kungens bruk, gruvor och nybyggen. Han gjorde bl.a. två teckningar av Ljuså Sågverk. Oscar I sålde egendomarna i mitten av 1850-talet.

En fraktsedel på varor till Konstantin, fraktade med ångbåten Turist på Luleå mellan Hednoret och Edefors.

och Anna Kristina. Familjen flyttade till Jokkmokk och hade skomakeri där innan de flyttade till Harads.

Affärsverksamhet

Den 24 maj 1902 sålde änkan Hilma Maria Sandberg till handlanden Konstantin Hansén i Svartlå 21 ar 44 kvm från hennes skattehemman nr 1, till ett pris av 225 kronor samt ett mansdagsverke per år. Den nya fastigheten fick namnet Konsta 1. Konstantin byggde hus på tomten och bedrev handel där. Det blev konkurs och den 16 oktober 1905 såldes gården på exekutiv auktion till Alfred Pettersson i Svartlå. Själv har jag fraktsedlar från ångbåtar där varor ska levereras till K. Hansén. Åkaren Petrus Sandberg har berättat att han senare köpte Konsta 1 för 2000 kr men sålde gården 1908 till handlanden Johan Arvid Lembe för 2500 kr.

Konstantin blev resande och sålde måttbeställda kläder för Svenljunga Syfabrik. Han var bra på att ta mått på beställarna, som också fick välja tyg från de prover han hade. Han var livförsäkringsagent och senare inspektör för Livförsäkrings AB Hafnia. Han flyttade till Harads. Åren 1910–1912 köpte han en byggnad av Viktor Palmgren i Bovallen och flyttade den till nuvarande Konsums tomt. Han bodde där några år och hade sko- och läderhandel men sålde den sedan till Abel Boström. Abel sålde den till Harads Kooperativa 1918/19. Huset brann i början av 1920-talet.

Kol och trävaror

Konstantin köpte nu Harads 3:34 på gränsen till Bovallen. Här byggde han ett litet hus, där han bodde (på 1940-

och 1950-talen bodde Ivar Eriksson med familj där, och jag brukade kalla huset för "Bläckhornet" för att jag tyckte det påminde om ett sådant). Åren 1914–1916 kolade Konstantin ett flertal milor på Kvarnhusudden, som till största delen hörde till 3:34. Det var just där marken blir plan när man färdas till alla stugor som nu finns runt stranden. Det finns också gropar, där man tog jord till milorna. Kvarnhusudden ligger mellan yttre och inre Bovallsavan. Kvarnbäcken rinner ut vid udden, och strax före mynningen har funnits en gammal kvarn.

Nu flyttade Konstantin till centrum av Harads och bodde i "Anderssonska gården". Han gjorde stora trävaruaffärer och hade avverkningsrätt på Svanö AB:s mark på Haradskölen vid Umtjärn. Han hade flera hästar och många skogsarbetare. Han producerade stora mängder kol som var eftertraktat under första världskriget. Efter krigets slut 1918 blev det depression och svårt att sälja. Det blev kvar ett antal milor på Haradskölen, en del kolade och andra inte brända. Konstantin gick i konkurs, och i början av 1920-talet flyttade han till Killingholmen i Boden. Han stod på torget och sålde fisk och andra varor.

Gransjö

I mitten av 1920-talet for familjen till Gransjö. År 1926 köpte Konstantin Hjalmar Lundmarks gamla affär i Gransjö, och de flyttade dit. Senare öppnades kafé i huset. År 1934 hade Konstantin byggt ett hus i Gransjö, och kaféerörelsen flyttades dit. Den drevs till 1937 av Konstantin och Annas dotter Elsa. Sedan drevs den av Anna från hösten 1938, då hon flyttade

in från Lilla Lappträsk, till 1960. Hon hade också telefonväxel 1947–1959. Barnen flyttade efterhand bort.

Gransjö var på 1930-talet en livaktig by med omkring 280 invånare. Där fanns två butiker, Kooperativa och Edvin Sundströms privataffär. Anna Hanséns kafé var samlingsplats för byns ungdomar vilka hon gärna lyssnade på och pratade med. Efter Gransjö SK:s hemmamatcher samlades man på kaféet och det gästande laget bjöds på fika. För övrigt fanns dagliga förbindelser med tåg till Boden. Landsvägen till Boden blev klar 1935.

Lilla Lappträsk

Lilla Lappträsk var ett torp i skogen mellan Gransjö och Svartlå. Antagligen ett kronotorp även om det eventuellt kunnat tillhöra Ljuså Bruk. Bruket var beläget vid Malmbanan något norr om Boden. Ljuså Bruk hade sågverk och när järnvägen kom byggdes decauvillebana de tre kilometrarna dit. När J. P. Brännström (1846–1927) och fru Sara (d 1915) kom dit våren 1868 fanns en halvfärdig byggnad. De ledde en ko som Sara fått i hemgift från hemmet i Lillpite. Året därpå revs kon av en björn på Tvärberget. Björnen ska senare ha blivit skjuten. Det berättas om när gubben Brännström, gammal och skäggig, skulle ta nattvarden jämte fru Sara. Han tuggade snus. När de stod där på knä tappade gubben snusbussen i nattvardskalken. Han stötte i gumman och sa: "Ja, allti ska de då jävlas för oss!"

Konstantin hade torpet, som senare revs, från 1929 under fem till nio år. Gården hade kor. Men Konstantin var ju ständigt ute på affärsresor så han hade dräng, Robert Engström från

aflemna ofvanstående gods till Herr G. Nilsson
f. v. b. till Herr Konstantin Hansén

Umtjärn var anställd ett par år i början av 1930-talet.

På ålderns höst

Konstantin och Anna separerade men skildes inte formellt. Han byggde sig en koja vid Fisklösträsk mellan Svartlå och Gransjö, inte långt från Urberg. Konstantin var intresserad fiskare. Det påstås att en fjärrskåderska ska ha sagt åt honom att han skulle komma att drunkna bland småabborrarna. Han fiskade vid denna tid i Hundsjön en bit bort från hemmet. Han hade huggit upp hål i isen och satt ut saxar eller något annat fiskeredskap under isen. Sonen Herbert hade varnat Konstantin för att gå ut på dålig is. Likafullt hade Konstantin gett sig ut på dålig is den 9 maj 1950. Han gick genom och ropade på hjälp. Bröderna Zerpe arbetade i skogen i närheten och rusade dit. Konstantin ska ha huggit fast sin kniv i isen för att hålla sig uppe. Den ena brodern Zerpe gick ut på isen för att hjälpa, den andra for ut i skogen för att hitta någon slana för att räcka ut och bistå med. När han kom tillbaka syntes ingen i sjön.

Minnesbilder

Min far minns Konstantin som en mångsidig man och en stor affärsbegåvning. Han

var också intresserad jordbrukare. Han bodde på många platser och för det mesta byggde han sig bostadshus på de platser där han bodde. Han var mycket vital. Han körde en stor motorcykel i många år. Under sin tid i Harads hade Konstantin en körren, som han tolkade efter på skidor, alltid i hög hastighet! Han var trevlig i umgänget och en god arbetsgivare.

Barn och barnbarn minns att Konstantin pratade mycket och ständigt rökte pipa. När den slocknade gick han till spisen och knackade ur den. Och så stoppade han den på nytt med tobak och tände. Konstantin började röka pipa på gamla dar, innan dess rökte han Fennia, cigaretter med munstycke. De slocknade när man la dem ifrån sig och det var tur, för han var så tankspridd att han ofta glömde dem.

Avjon Boström och hans farbrors änka Sofia flyttade 1931 till Harads. När Sofia dog flyttade Avjon till Anna Hansén i Gransjö. Avjon och Anna Hansén gifte sig 1953. Avjon avled 1958. Anna avled 1980.

KÄLLOR

1. C J F Plagemanns resor. Åren 1833–1856. Lund 1944.
2. Glimtar från Edeforsbygden 1997 och 2010.
3. Skriftliga uppteckningar av Kristina Öhman, Rodrik Larsson och Gunnar Hansén.
4. Intervjuer med Kristina Öhman, Gottner Hansén och Ingvar Sandström.

DECAUVILLEBANA

En Decauvillebana är en smalspårig järnväg som enkelt lades med hjälp av färdiga moduler. Vagnarna drogs ofta av ett lok eller dragdjur.

Konstantin Hansén
Född 22/12 1877
Död 9/5 1950

Gransjö

Hilding Lennart Zerpe
Född 24/11 1926
Död 9/5 1950

Gransjö

Reunion 11 & Disgen 2016

MACSPALTEN

REDAKTÖR

Helge Olsson har varit redaktör för Macspalten sedan 1999, då den fanns med i Diskulogen för första gången.

Helge är pensionerad tekniker och administratör som under nära två decennier arbetade extra som lärare på ett gymnasium, innan han sysslade med utbildningsfrågor på heltid under några år.

Helge började släktforska 1985. Han började använda Disgen 4.5.4. för Macintosh 1990. När Reunion 6 kom 1999 gick han över till Reunion, men har fortsatt att parallellt använda aktuella versioner av Disgen. Helge blev ledare för Mac och Reunion 2001.

Helge Olsson
helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

Q Under hela 1990-talet jobbade jag på en revisionsbyrå, med bland annat bokföring och deklarationer, där vi enligt beslut endast använde Mac-datorer. Jag fick därigenom en rätt så god vana vid Macar.

Nu på ålderns höst är jag på väg tillbaka in i Mac-världen. Jag har köpt en MacBookPro som är ganska vass. Men nu gäller det att hitta ett släktforskningsprogram till den. Jag har fastnat för Reunion 11.

Naturligtvis har jag även tittat på Disgen 2016, men jag avskräcks lite av all tid det har tagit att få fram den senaste versionen.

Hur är det att köra och jobba med Reunion 11?

Tor

A Har kört Reunion jämsides med Disgen sedan 1999. Jag trivs bra med programmet, som dock saknar en svensk manual, men programmet har en ypperlig illustrerad engelsk sådan. Den engelska nomenklaturen, med uttryck som till exempel GGGG-morfar/farfar, känns dock främmande för en svensk släktforskare.

Helge

Q Jag kör Disgen på en MacBook Pro med CrossOver med en Windows 7 "bottle". För det mesta verkar allt fungera ok men säkerhetskopieringen låser sig på en viss dialog. När man trycker OK avslutas Disgen utan att någon säkerhetskopia har skapats.

Hur lång tid borde det ta (utan tillval, DGPIC, DGMAP etc.) att säkerhetskopiera en databas med ca 2500 personer? När tror du detta problem är löst?

Anders

A Det är problem med säkerhetskopiering även när man kör Disgen 2016 i MacBook Pro med Parallels och Windows 7. I skrivande stund har jag tyvärr ingen information om någon lösning på problemet.

Helge

DNA-krönika

NÅGRA VECKOR efter att jag fått resultatet från mitt autosomala DNA-test kom resultatet angående mitt mitokondrie-dna. Jag hör till haplogruppen T, vilket nästan 10 % av alla européer gör. Min mer specifika haplogrupp är T1a1b. Enligt en källa ska grenen T1a1b ha uppstått för 7100–7800 år sedan. Jag har 15 träffar på genetisk distans 0, men bara 7 exakta träffar. De kallas exakta träffar men Family Tree DNA kan bara säga att med 95 % säkerhet delar man en ana inom 22 generationer (550 år). Jag har angett min äldsta kända ana som föddes på 1600-talet och flera av träffarna har angett sina som föddes på 1800-talet. Vi är många hundra år från att hitta en gemensam ana, så jag har inte tittat så mycket mer på det utan lagt den tid jag kan på att analysera det autosomala testet.

När man väl har testat sig själv och upptäckt att det inte finns några nära släktingar i databasen känner man snart behovet av att testa några fler släktingar för att få ut mer av sitt eget test. Så nu har även min mor testat sig.

När mammas resultat kom kunde jag börja markera vilka segment jag ärvt från pappa och vilka som kommer från mamma, i programmet Genome Mate Pro. Det är ett program som man laddar ner och installerar på sin egen dator. Man behöver alltså inte ladda upp DNA-resultat till olika hemsidor på internet eller lämna ut sina inloggningsuppgifter. Man kan ladda hem resultat från alla de olika testbolagen för många olika personer, om man har tillgång till det. Och så kan man jämföra alla resultat i programmet. I Genome Mate Pro kan man bläddra sig fram mellan varje kromosom och se alla segment som alla ens träffar delar med en. Man slipper FTDNA:s begränsningar i kromosom- och matrixvisaren. I programmet kan man samla alla sina anteckningar och funderingar kring DNA-resultaten.

Du laddar upp en gedcom till programmet så att alla dina anor finns med. När du väl har hittat en gemensam ana till flera träffar, en triangulering, kan programmet markera att just det segmentet kommer

från till exempel din morfars morfars far, och att det är en bit som du fått från din mor. Till slut kan du alltså ha hittat exakt från vilka anor dina föräldrar ärvt alla DNA-segment som sedan du ärvt. Spännande. Du börjar rekonstruera döda anors genom, utan att behöva klura så mycket på hur du ska markera och hålla reda på det, det gör programmet åt dig.

Ett DNA-test ger mer om man har möjligheten att testa en eller båda sina föräldrar. Då kan man se precis från vilken sida ens DNA kommer från. Jag har redan konstaterat att om jag inte testat min mamma skulle jag ha riskerat att dra flera felaktiga slutsatser och det skulle antagligen ha tagit lång tid att upptäcka det.

Vissa personer som jag trott var släkt på mammas sida är istället släkt på pappas sida. Mamma har skogsfinnar bland sina anor, men genom DNA-resultaten ser jag nu att även pappa har sådana rötter, jag har bara inte hittat dem ännu med traditionell släktforskning. En person som jag hittat flera kopplingar till i mammas antavla delar jag bara DNA med från min pappa. Så det är lätt att dra förhastade slutsatser.

Mamma och jag har över tusen träffar var. En del kanske är avundsjuka på antalet träffar, men egentligen spelar det ingen roll, det är ju nära träffar man vill ha och träffar som hjälper en att lösa just den frågan man vill ha svar på för tillfället. Det gäller att få de rätta träffarna, då behöver de inte vara så många. Kvalitet över kvantitet.

Ibland är kunskap förvirrande. Det är lätt att bli förledd att tro att alla träffar som FTDNA markerat som x-matchningar endast kan vara släkt med en via de linjer som x-kromosomen ärvs genom, men om man tittar i kromosomvisaren upptäcker man ofta att de delade segmenten på x-kromosomen är så små att det inte är något att lägga någon större vikt vid. De bör ju vara minst 10 cM, men gärna närmare 20 cM, innan man börjar ta hänsyn till dem. Så begränsa inte ditt sökande efter kopplingar till enbart x-kromosomens arvslinje för snabbt!

Medlemsbutiken

Webbshoppen

Medlemmar kan beställa från Dis via den nya webbshoppen på shop.dis.se.
Vid frågor ring Dis kansli på telefon 013-149043.
Porto tillkommer på här angivna priser.

DISGEN 2016

Nytt program 750 kr
Uppgradering 300 kr

Vill man köpa en uppgradering för 300 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap måste man betala 750 kr för att uppgradera sig. Specialpris 150 kr om du köpt Disgen 8.2 under perioden 1 april 2015 till 30 juni 2015. Du får Disgen 2016 gratis om du köpte Disgen 8.2 efter 1 juli 2015.

Äldre nr av Diskulogen
• 1 mån av tillgång 30 kr/nr.

SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS HANDBÖCKER

1. **Emigrantforskning**
(Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
2. **Fader okänd** 220 kr
(Elisabeth Reuterswärd)
3. **Kartforskning**
(K-Ångström & Björn Johansson)
4. **Soldatforska!** 230 kr
(Lars Ericson Wolke)
5. **Smedforska!** 220 kr
(Ulf Berggren)
6. **Vägen till dina rötter** 215 kr
(Ewa Nilsson)
7. **Anor från landsvägen** 225 kr
(Bo Lindwall)
8. **Mantalsforska** 230 kr
(Magnus Bäckmark)
9. **Släktforska med DNA** 220 kr
(Peter Sjölund)
10. **Domstolsforska** 215 kr
(Claes Westling)

NY UTGÅVA!

ANDRA BÖCKER

- **Läsebok för släktforskare**
(Henrik Anderö & Elisabeth Thorsell)
- **Släktforskning – vägen till din egen historia**
(Elisabeth Thorsell)
Pris: 220 kr

KARTOR OCH DATABASER

	kr/st
• Begravda i Sverige, version 2 (dvd)	500 kr
• Häradsekonomisk karta (dvd)	250 kr
• Rotemannen 2 (dvd)	380 kr
• Svenska ortnamn (dvd)	200 kr
• Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 eller 1990 (dvd)	500 kr
• Sveriges befolkning 1910 (dvd)	530 kr
• Sveriges dödbok 1901–2013 (dvd/usb)	
- dvd	495 kr
- usb	545 kr

KARTOR TILL DISGEN

- Generalstabskarta syd (dvd)
- Generalstabskarta nord (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Östergötland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Västmanland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Örebro län och södra Dalarna (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, norra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, södra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Stockholms län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Uppsala län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Södermanlands län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Hallands län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Malmöhus län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Kristianstad län (usb)
- Sveriges historiska stadskartor (dvd)

Pris: 250 kr per dvd-skiva. 300 kr per usb.

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Backup

Disaster

Recov

Response

Säkerhetskopiering

Vilken information skulle försvinna om din dator slutar fungera eller blir stulen idag?

Allt fler barn som växer upp nu har få bilder från sin uppväxt, trots att de blivit fotograferade nästan dagligen. Föräldrarna har missat att säkerhetskopiera sina bildfiler som sedan försvunnit vid datorhaveri och mobiltelefonsbyten.

litigation

Plan

Redundancy

ery

Monitoring

MED TANKE på all tid och pengar som många släktforskare lägger på sin forskning borde fler ha en utarbetad backupstrategi för att minimera risken för att arbete förloras. Om man släktforskar i flera decennier vill man inte börja om från början. Mycket material på datorn kan vara oersättligt. Utöver familjebilder och liknande kan det vara sparade intervjuer med nu avlidna personer eller kopior av gamla dokument som inte längre finns att tillgå.

Du kan till exempel råka ut för datorhaveri, virus, brand och inbrott. Du bör ha en plan som klarar alla möjliga scenarion. Du bör enkelt kunna återskapa ditt släktforskningsmaterial även om hela din bostad eldhärjas. Kan du det?

3-2-1-regeln

En gammal it-regel som fortfarande är aktuell är 3-2-1-regeln. Den innebär att man, förutom originalfilen, har sparat två kopior på två olika medier

och minst ett av dem förvaras på annan plats. Detta är något att sträva efter, även om många kanske inte når ända fram.

En backup på samma dator ger inte mycket säkerhet om den hårddisken ger upp eller datorn blir stulen. Gör istället en säkerhetskopia av alla dina värdefulla filer på en extern hårddisk som du sedan förvarar någon annanstans än hemma, till exempel på arbetsplatsen, hos en släkting eller i ett bankfack.

Det kan dock vara svårt att hitta ett bankfack att hyra då många banker har flyttat till mindre lokaler där det inte finns plats för bankvalv. Hyresavgiften är ca 400–1000 kr per år för ett normalstort bankfack.

Olika medier

Man kan till exempel spara säkerhetskopior på dvd-skivor, usb-minnen, externa hårddiskar och på internet i molnet. Vad man väljer beror mycket på hur mycket data som behöver få plats och hur snabb överföring man vill ha. Det bästa är att använda en kombination och inte spara allt på endast ett medium.

DVD

Det finns många olika varianter av dvd-skivor där till exempel radering eller bränning i flera lager är möjligt. Till säkerhetskopiering fungerar det bra med en dvd-r som man bara kan bränna information till. Priset är ca 100 kr för 10 stycken dvd-skivor med kapacitet att spara 4,7 GB data.

USB-minne

Priset på USB-minnen har sjunkit så att man nu kan få 16 GB för 100 kr, 32 GB för 200 kr, 64 GB för 300 kr och 128 GB för 400 kr. Men det är lite väl

dyrt att köpa ett USB-minne på 1 TB för 8000 kr. Även här finns det olika prisklasser med olika snabbhet och olika mycket skydd.

Hårddisk

Du kan köpa en extern hårddisk som kan lagra 500 GB för 500 kr, 1 TB för 700 kr, 2 TB för 1000 kr och 4 TB för 1500 kr i formatet 2,5". Externa hårddiskar med större lagringskapacitet är fortfarande billigare i det större 3,5"-formatet, då man får 3 TB för 1000 kr och 6 TB för 2000 kr. Det finns förstås olika märken med lite olika kvalitet och design. Många externa hårddiskar levereras med programvara för att ställa in automatisk backup till molnet etc.

Du kan köpa ett hårddiskchassi eller hårddiskabinett för några hundra kronor och sedan montera in en vanlig hårddisk. Du kan köpa 1 TB för 600 kr, 2 TB för 800 kr och 3 TB för 1000 kr. Det är viktigt att hålla reda på vilken fysisk storlek på hårddisken som passar i chassit, 2,5" eller 3,5".

En traditionell hårddisk, HDD, innehåller en eller flera roterande skivor med magnetisk yta. Ett SSD-minne saknar rörliga delar och är därför mindre känsligt för stötar och tystare. Valet mellan HDD och SSD är

inte så viktigt ur säkerhetskopieringssynpunkt. Det är stor skillnad i pris för olika snabba hårddiskar.

NAS

Du kan köpa en extern nätverkshårddisk, NAS, med lagringskapacitet på 4TB för 1500 kr, 6TB för 4000 kr, 16TB för 10000 kr och 24TB för 15000 kr.

Molntjänster

Förutom olika lagringsmedier du kan köpa hem finns även möjligheten att spara data i molnet. Då sparas din data på servrar hos någon aktör som erbjuder sådana tjänster. Några GB kan man få spara gratis, men om man verkligen ska använda molnet som en del i en backupplan bör man betala ett abonnemang och få mycket mer lagringsutrymme och funktioner att använda.

Det finns tjänster som synkar material som finns i en mapp på din dator och en mapp i molnet, till exempel Dropbox, och det finns tjänster som är mer renodlade backup-tjänster, till exempel Backblaze. Kom ihåg att säkerhetskopiering till molnet kräver bra internetuppkoppling. Annars kanske filerna hamnar i en konstant kö, men aldrig laddas upp.

En del lovordar molntjänster och har all sin data i molnet medan andra

menar att man aldrig ska spara något personligt där då man aldrig vet vem som avlyssnar trafiken. Använd bara molntjänster om det verkligen känns ok. Det är möjligt att lägga till egen kryptering av filer och mappar som sparats i molnet. Men det är förstås större risk att någon hittar dina filer i molnet än om de bara finns sparade på ett minne i din byrålåda.

Det finns en mängd olika aktörer att välja bland, stora internationella och mindre lokala. Molntjänster som synkroniserar mappar och filer mellan en eller flera användare och molnet erbjuds till exempel av Dropbox, Apple iCloud, Google iDrive och Microsoft Onedrive. Om du raderar en fil tas den bort från alla synkroniserade enheter.

Backup-tjänster erbjuds till exempel av Mozy, CrashPlan, Carbonite, Backblaze och Crestleaf. Det finns till och med en tjänst som är helt dedikerad till att göra kontinuerlig backup av enbart ditt material i ditt släktforskningsprogram, BackUpMyTree.com.

Dropbox kostar ca 110 kr per månad för 1 TB lagringsutrymme. Man får då också tillgång till funktionen att återställa filer som raderats. Backblaze kostar ca 415 kr per år för obegränsat lagringsutrymme.

Att tänka på

Beroende på hur mycket data som ska säkerhetskopieras kommer det att ta lång tid initialt, kanske flera dygn, när allt ska kopieras över. När väl ditt back-

system är igång är det bara filer som lagts till eller ändrats som behöver kopieras och det går ju mycket snabbare.

Det finns inbyggda backupfunktioner i operativsystemet, FileHistory i Windows och TimeMachine på Mac. Man kan även välja att använda någon annan programvara för att ställa in så att all säkerhetskopiering sker automatiskt med specificerade intervall och med versionshantering. Det går också bra att sköta all säkerhetskopiering helt manuellt. Det gäller bara att man är disciplinerad och kommer ihåg att göra backuper kontinuerligt.

Släktforskningsprogrammet gör ofta automatisk backup eller frågar dig om det med jämna mellanrum. Se till att svara ja ibland och spara en säkerhetskopia på annat ställe än där huvuddatabasen finns. Kanske på ett usb-minne.

Enligt 3-2-1-regeln bör man spara sitt material på olika medier. Det innebär att en sorts säkerhetskopiering av släktforskningen är att sammanställa böcker att dela ut till familj och släkt. Du kanske kan kombinera gamla foton av identifierade personer med några släkthistorier. Då är en del data och bilder säkrade. Dina slutsatser är samlade och fler i släkten kanske blir intresserade och förstår värdet av ditt släktforskningsmaterial.

Framtidssäkra

Kom ihåg att framtidssäkra din data. Det räcker inte att bränna några dvd-skivor och låsa in dem i ett kassaskåp.

Kan man läsa skivorna om 5, 10, 15 år? Antagligen inte. Alla medium har begränsad livslängd. Därför är det viktigt att uppdatera till ny teknologi då säkerhetskopierarna byts med jämna mellanrum. Framtidssäkra så att du kan se och använda dina filer även om några år.

Som en extra säkerhet är det bra att även exportera sin släktdatabas till en gedcom-fil ibland. Liksom det kan vara bra att göra utskrifter till pdf eller liknande för att spara data från specialprogram.

Välj data

Det är viktigt att noga tänka igenom vilket material som behöver säkerhetskopieras. Allt som du vill ha kvar nu och om några år. Man vill ju inte senare upptäcka att man missat att säkerhetskopiera några viktiga filer.

Alla filer som sparats i Mina Dokument, Mina Bilder och på Skrivbordet vill du antagligen säkerhetskopiera. Leta runt bland mapparna för att lokalisera var alla dina digitala bilder sparats om de inte finns i mappen Mina Bilder. Bilder, filmer, ljudfiler, textdokument med släkthistorier, släktforskningsprogrammets databas – de flesta filer du själv skapat bör säkerhetskopieras. En del program du använt kanske har skapat och sparat filer i någon programmappe istället för i Mina Dokument. Mejl och bokmärken i webbläsaren kanske du också vill spara.

Om du har flera datorer, mobiltelefon och surfplatta ska du inte glömma att även säkerhetskopiera personligt material på dem.

När du väl valt vilka data som ska säkerhetskopieras är det bra att återigen kontrollera att det verkligen är rätt data som säkerhetskopieras. Det är filerna du har skapat som du vill säkerhetskopiera. Programvaror brukar man kunna ladda hem om man inte har dem på skiva. Det är bara licensnycklar, koder och användaruppgifter man själv behöver ha koll på.

Utforma en plan

Nu är det dags att börja utforma en plan för din säkerhetskopiering. Lista dina enheter, glöm inte mobiltelefonen och surfplattan. Var ska filerna sparas? Vilket material behöver säkerhetskopieras varje vecka eller varje månad? Men det viktigaste är att komma ihåg att göra säkerhetskopieringar. Om du ska göra manuella säkerhetskopieringar lägg in en påminnelse i kalendern så att det blir gjort, till exempel den första dagen i varje månad.

Du kan ha en extern nätverkshårddisk som alla enheter i hushållet gör backup till. Ett NAS (Network Attached Storage) har ofta plats för flera hårddiskar och kan ställas in att spegla hälften av hårdiskarna, ena disken är alltså en kopia av den andra, så kallad Raid (Redundant Array of Independ-

dent Disks). Genom detta upplägg har du enkelt en första säkerhetskopia. Sedan kan du ställa in att ditt NAS ska göra kontinuerliga backuper till en backuptjänst i molnet eller till en extern hårddisk.

Det finns NAS som marknadsförs som privata molntjänster då du kan nå dem via internet från alla dina enheter men du slipper månadsavgifter då de finns i hemmet. Kanske ett bra alternativ för den som vill ha mer flexibilitet men inte är redo att spara allt i molnet. Men då ett NAS står i bostaden måste man komma ihåg att göra en säkerhetskopia att förvara på annan plats också, eller ha det stående i till exempel fritidshuset om man har bra internetuppkoppling där.

Meddela familjen

Vad händer med materialet när du dör? Prata med din familj men skriv även ett brev till dina barn och barnbarn eller andra släktingar om din släkttforskning, vad de olika mapparna på din dator innehåller, hur mycket tid du lagt ner och hur viktigt det är att informationen sparas till kommande generationer, även om ingen är så intresserad just nu. Det kan vara en idé att spara en kopia av brevet tillsammans med testamentet.

Det kan behövas ett liknande brev om mappstruktur, innehåll och lösenord till en själv och ens partner om

minnet börjar svikta eller bara som stöd om man har många säkerhetsåtgärder att komma ihåg.

Dis Arkiv

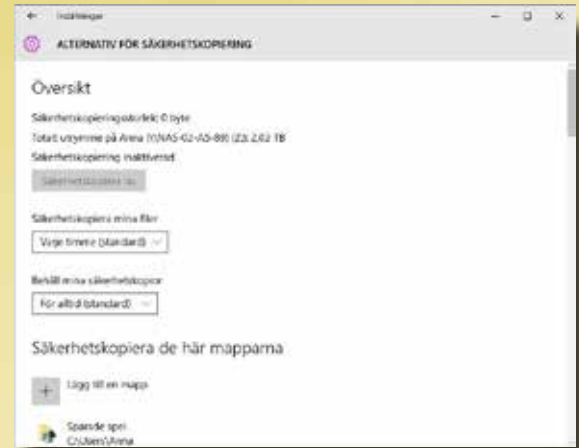
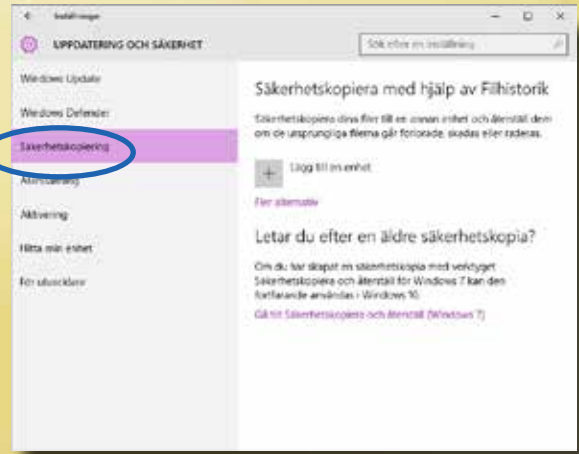
Alla medlemmar i Dis har även möjlighet att deponera en kopia av sin släkttforskningsdatabas till Dis Arkiv. Du skriver ett avtal med Dis om när och på vilket sätt materialet får disponeras. För mer information se Dis webbplats.

Kryptering

Du kan lägga på en kryptering på dina filer i externa hårddiskar, eller i molnet, som en extra säkerhet om någon obehörig skulle komma över dem. Det finns många olika krypteringsverktyg att använda. Men då är det viktigt att även ha krypteringsnycklarna säkerhetskopierade och förvarade på ett säkert ställe, allt kan inte ligga på din hemdator. Du vill ju komma åt dina säkerhetskopior särskilt när kanske din hemdator inte fungerar som den ska.

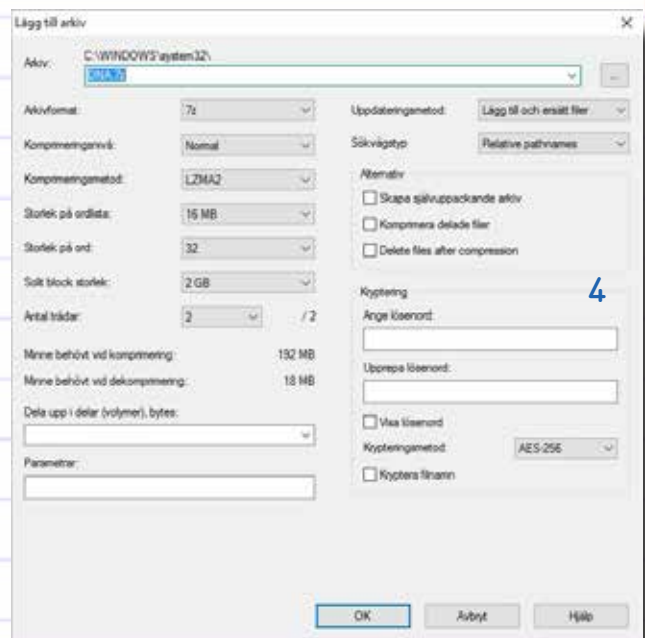
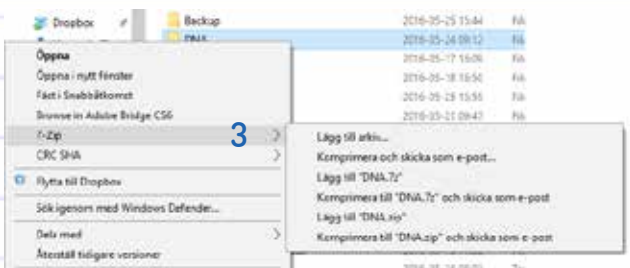
Några krypteringsverktyg är VeraCrypt, AxCrypt, BitLocker, GNU Privacy Guard och 7-Zip.

Kom ihåg att lämna information om var krypteringsnycklarna finns så att din familj kan återställa filerna om något hänt dig.

Säkerhetskopiering i Windows 10

1. Klicka på Windows och välj *Inställningar*.
2. Välj *Uppdatering och Säkerhet*.
3. Välj *Säkerhetskopiering*.
4. Anslut ditt externa lagringsmedium, välj *Lägg till enhet* och markera ditt lagringsmedium.
5. Välj om filerna ska säkerhetskopieras automatiskt eller inte.
6. Välj *Fler alternativ* för att ange hur ofta säkerhetskopiering ska göras och vilka mappar som ska eller inte ska säkerhetskopieras.
7. Välj *Säkerhetskopiera nu*, för att starta säkerhetskopiering-en direkt.

Kryptering med 7-Zip

1. Ladda hem 7-Zip från hemsidan www.7-zip.org.
2. Klicka på exe-filen och installera programmet.
3. Leta reda på vilka mappar du vill komprimera och kryptera och högerklicka på dem. Det finns flera val under den nya rubriken 7-zip.
4. Sedan kan du välja komprimeringsnivå och krypteringsmetod.

Snabbguide

De nya kartfunktionerna i Disgen 2016

Hämta personuppgifter

Fyra knappar hämtar personuppgifter:

1. Hämtar centruppersonens uppgifter.
2. Hämtar hela familjens uppgifter.
3. Hämtar uppgifterna för personerna i den byggda tavlan.
4. Hämtar uppgifterna för personerna i söklistan.

Knapparna är grå om ingen källa finns.

Klicka på den översta knappen så får du upp centruppersonens levnadsbana på kartan!

Visa personuppgifter

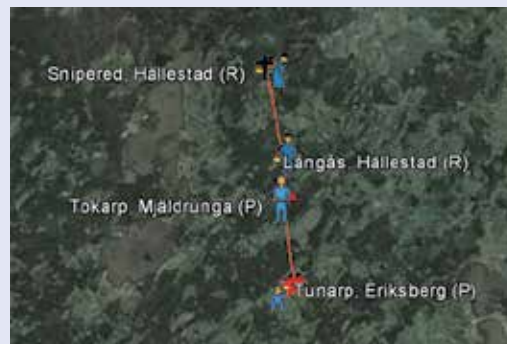
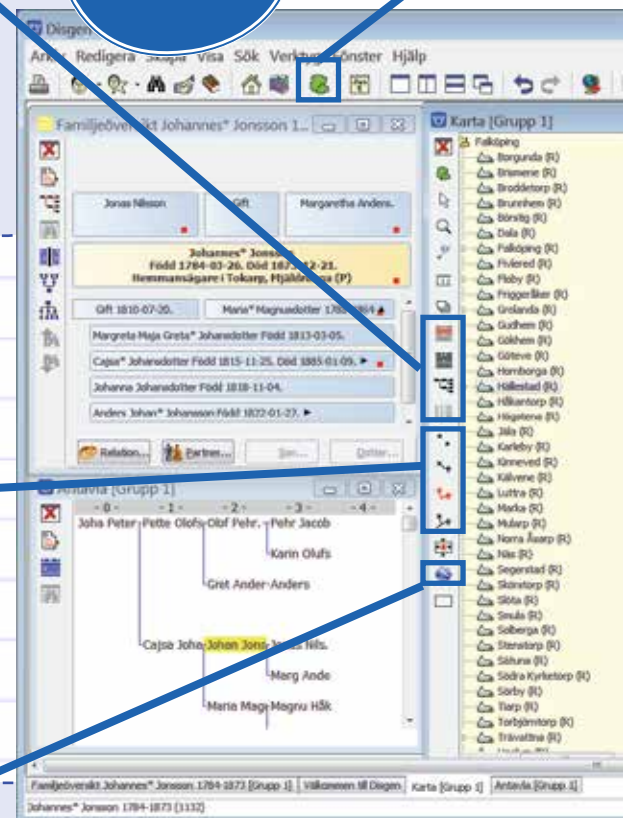
Fyra knappar med visningsalternativ:

- Enbart orter för valda händelser.
- Livslinjen från födelse till död.
- Levnadsbanan för vald(a) person(er).
- Utvidgad bana med avstickare till platser utanför levnadsbanan.

Snabbare till Google Earth

Med dina livslinjer på plats i kartfönstret klickar du bara på Google-knappen till vänster i kartfönstret, så visas informationen på Google Earth.

Notera nyheten med personikonerna som speglar kön och ålder för varje levde-notis! Åldrandet speglas, för män, med en blå person först iklädd kolt, via kort-, långbyxor och hatt till käpp och krum rygga. Motsvarande symboler i rött för kvinnorna.

Klicka på Google-knappen i vänsterkant och aktuell levnadsbana visas på Google Earth!

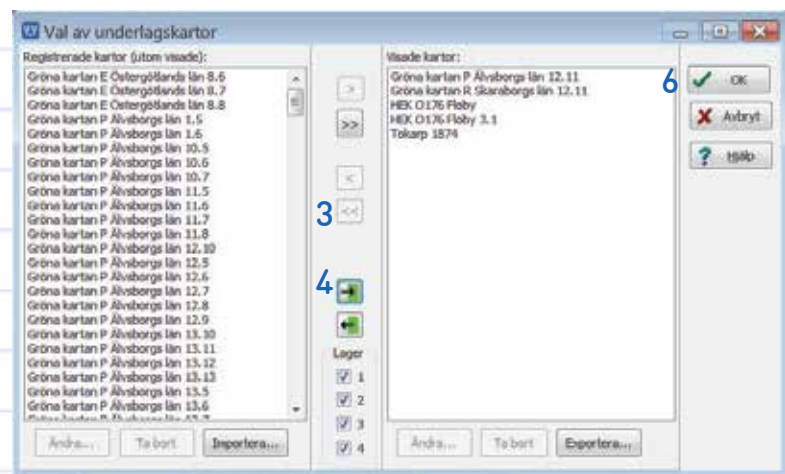
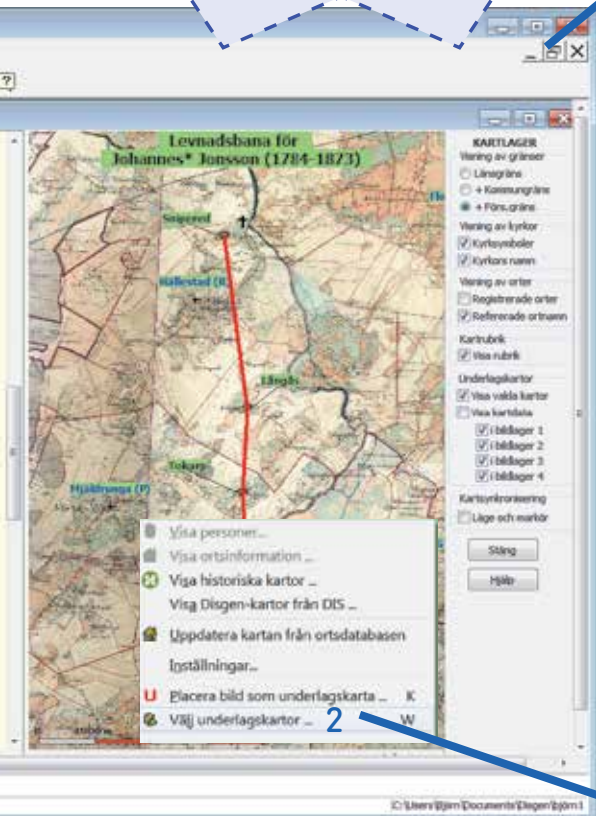

Kartfönstret öppnas med den gröna kartknappen i verktygslistan.

Gruppera dina fönster på lämpligt sätt. När du stänger Disgen sparas fönstrets läge. När du öppnar programmet på nytt och öppnar samma fönster som du använde senast, så fyller de först Disgen-fönstret fullt ut.

Ordning på de olika fönstrens lägen

Klickar du nu på mittenknappen uppe till höger i något av fönstren, så placeras de olika fönstren åter ut som du hade dem vid förra arbetstillfället! Väldigt praktiskt, speciellt när du använder kartfönstret tillsammans med de olika personfönstren.

Välj rätt kartor!

Med många kartor importerade i Disgen, blir det svårt att välja ut de relevanta att studera. Fyll inte högerlistan över Visade kartor. Då är det risk att kartfunktionen krokmar.

1. Zooma först in den yta du vill se kartor för.
2. Högerklicka i kartan och öppna dialogen *Hantera underlagskartor*.
3. Städa eventuellt den högra listan genom att klicka på knappen [\ll].
4. Välj därefter vilka lager du vill hämta kartorna för och aktivera de kartor som är aktuella i kartfönstret genom att klicka på pilen i det gröna. Bara de kartor som kan synas i kartfönstret flyttas till höger lista. De övriga kartorna förblir kvar i vänster lista.
5. Nu kan du eventuellt ta bort någon överflödiga karta av dem som finns med i högra listan.
6. Tryck OK och de valda kartorna blir synliga på sina platser.

Skicka din insändare till diskulogen@dis.se.
Diskulogen förbehåller sig rätten att koncentrera insändare.

Insändare

Skrift på tvären

I Diskulogen 112 undrade Nils Haglund varför ett vykort hade text som fortsatte på tvären över det redan skrivna. Svaret är att det var ett sätt att få plats med mer på det begränsade utrymmet. Jag har också sett sådana meddelanden.

LENNART BÖRNFORS

Som svar till Nils Haglund vill jag konstatera att det han råkat ut för, det vill säga ett vykort med texten skriven i två riktningar säkert inte är frågan om ett practical joke, eller liknande. Jag har mängder av gamla brev skrivna av mina förfäder på 1800-talet. De är till stor del skrivna just så som det vykort Nils beskriver. Jag tror att det berodde på att skrivpappret var både dyrt och svåråtkomligt. Alltså helt enkelt en praktisk fråga om sparsamhet och optimalt utnyttjande av tillgänglig yta.

LEIF HERNBERG

Nils Haglund undrade i Diskulogen 112 om någon annan än han råkat ut för ett brev med skrift vinkelrätt mot varandra. Jag vet inte hur vanligt det är, men det äldsta exempel jag stött på är från 7 juni 1842. Brevskrivaren är läkaren Anders Fredrik Regnell, som just kommit till Caldas i Brasilien där han blev kvar resten av livet. Han dog 1884. Mottagaren av brevet var hans skolkamrat Isak Gustaf Clason. Regnell testamenterade större delen av sin stora förmögenhet till Uppsala universitet.

Brevet börjar: *Broder Clason, fram med förstoringsglasat.*

Regnell var mycket ekonomiskt sinnad och jag har alltid trott att han skrev på det här sättet för att spara papper och porto.

Den som vill läsa boken om Regnell kan ladda ner den gratis här: urn:nbn:se:uu:diva-140808.

BO LINDBERG

Nils Haglund skriver i en insändare att han funnit ett vykort bland gamla släktpapper, med text i två riktningar.

Någon gång i början av 1980-talet, på ett museum i Harare, Zimbabwe, i avdelningen för den koloniala tiden, såg jag brev till England som var skrivna på det sättet. Jag vill minnas att det fanns en förklarande text om att orsaken var att spara porto. Och den förklaringen ligger ju nära till hands.

Sökte och fann en text i Google som understödjer detta: "A crossed letter ... contains two separate sets of writing, one written over the other at right-angles. This was done during the early days of the postal system in the 19th century to save on expensive postage charges, as well as to save paper."

SVEN NILSSON

Insändare

Genogram

I Diskulogen 112 fanns en i sig intressanta artikel om Genogram som jag dock blev illa berörd av.

Menar ni på allvar att man skall ägna sig åt sådant som seriös släktforskare? Jag fick en klump i magen och fick allvarligt rannsaka mig själv. Är det detta min över 50-åriga släktforskning gått ut på, skvaller och elakt förtal?

Att varje släkt har sin muntliga skvallercentral är väl en sak, men att katalogisera i datorn allmänt skvaller och förtal går absolut utanför min gräns. Är det inte förbjudet (hoppas jag) enligt PUL att katalogisera levande personer på detta sätt, och att dessutom göra

sökbart förmodanden på mer eller mindre lösa grunder om sexualitet, sjukdomar, religion, vänskaps- eller aversionsband med mera?

Det borde vara något som varje normal människas etikuppfattning skulle sätta stopp för. Även i den närmaste familjekretsens 25 personer.

Att det sen kan vara en professionellt användbar teknik inom medicin eller psykiatri må så vara, men där tror man ju i alla fall att det hanteras av personer med kunskap, integritet och tystnadsplikt.

STAFFAN WAXEGÅRD

SLÄKT

historiskt Forum

Självklart vill du också läsa Sveriges ledande tidning om släktforskning – Släkthistoriskt Forum.

Beställer du via nätet får du ett exemplar av *Släktforskarens lilla faktabok* på köpet. Beställ på nätet: www.genealogi.se/shf-erbj (Gäller inom Sverige, under 2016 och så länge lagret räcker. OBS! endast vid nyteckning av prenumeration)

Just nu!

Årsprenumeration plus
Släktforskarens lilla Faktabok
för endast 250 kr!

Tidningen för dig som släktforskar!

– Ges ut av Sveriges Släktforskarförbund

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Leif Berglund i Huskvarna tillkommit som ny Disgen-fadder. Hans Gustafsson i Mariestad har slutat som fadder. Tack för din insats!

Disgen/pc Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	08-57974560	dag	hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127		cg@milstolpen.org
Per-Göran Olsson	Sollentuna	070-5116317		pghome75@live.se
Torgny Larsson	Malmö			t.larsson@tele2.se
Carl Strandberg	Malmö	040-232373		carl.strandberg@comhem.se
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060		l.re@telia.com
Benny Olsson	Kristianstad	044-331103		olsonbenny@hotmail.com
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Bo Lundgren	Kallinge	0457-24413	0735-288825	bo@elmedia.se
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Ånderz Hellgren	Göteborg	0733-295425		hellgrea@gmail.com
Kent Lundvall	Uddevalla	0522-74740	0730-970223	k.lundvall@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075		hansnyman@telia.com
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Margareta Edqvist	Nässjö	0380-10629		margareta.edqvist@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066		totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Hemse	0705-116292		elisabeth@imolin.se
Stig Svensson	Flen	0157-70138		runeby@telia.com
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587		b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830)		jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cou@tele2.se
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson@gavlenet.se
Sven Göthe	Torsåker	0290-42098		sven.goethe@telia.com
Staffan Bodén	Forsa	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Arne Bixo	Fränsta			arne.bixo.dis@telia.com
Joacim Söderström	Sundsvall	060-155030		joacim.h.soderstrom@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	070-6534127	orjan@bakskuru.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	0660-375567	070-5648859	peter.johansson-oerf@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493		tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och mejl. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (mejl)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Finland

Max Forsén	Nämnäs	+358-405857158kv		mforsen@tawi.fi
Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv		henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169		keh-dis@online.no
Alf Christophersen	Songe	+47-37164209		alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Götene	0511-58020	0709-706170	roykleval@gotanet.com
Peter Landgren	Brunskog	0570-53021		peter.talken@telia.com

Reunion/Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@bredband.net
Helge Olsson	Anderstöv	0410-20002	0708-583988	unahans@telia.com
Kerstin Olsson	Eslöv	0413-15697		kerstin@dissyd.se
Rickard Samuelsson	Lindesberg	070-2871322		musicminder@gmail.com
Sven Olby	Västerås	021-20494		sven.olby@telia.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se
Ulrica Landmark	Skellefteå	070-6655460		ulrica.landmark@gmail.com

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedeveg	Bollebygd	0739-778388		petared@gmail.com
Daniel von Schantz	Falun	0705-698037		daniel@von-schantz.se
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-77572	073-5428471	tenchen@spray.se

Karhantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060		l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524		bernth.lindfors@telia.com
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Christer Thörn	Perstorp		0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo		0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Landvetter	031-945132		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620		jerker.thorell@telia.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	-----------	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping		013-104 204		dis_arkiv@dis.se
---	--	-------------	--	------------------

Ordförande

Daniel Berglund,

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg,

Brunngatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson,

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Mats O Jansson

Månadsvägen 22 lgh 1201,
177 42 Järfälla, 08-58084137,
maja@cntw.com

Josefine Nilson

Brunstorpavägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 036-145450,
josefine-nilson@swipnet.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsvägen 6, 280 60 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 46 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@klev.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Claes Embäck

Yxbergsvägen 7, 804 25 Gävle
026-192500, 0706-416579
CoU@tele2.se

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg
031-159538
ch_claeson@hotmail.com

Valberedning

Sammankallande: **Jan Wallin,**
valberedning2016@dis.se

Avlidna Dis-medlemmar

1095	Karl-Axel Ågren, Järfälla	18812	Lars Lindberg, Nyland	39260	Olle Carlsson, Skara
5192	Vilhelm Ohrling, Åkersberga	20216	Torvald Nymark, Molpe	39905	Lars-Olof Lindström, Stockholm
6585	Henry Gerenmark, Trollhättan	20628	Anders Österling, Malmö	41721	Gunilla Nordin, Bergforsen
7538	Lennart Pehrsson, Göteborg	21680	Gunnar Gustafsson, Flen	43847	Gunvor Wendel, Frillesås
9693	Gertie Meijer, Staffanstorp	22264	Carl-Fredrik Pousette, Västra Frölunda	46078	Owe Ohlsson, Ängelholm
9748	Tage Österberg, Södertälje	23041	Barbro Broman, Skellefteå	46311	Dan Nilsson, Grästorps
10357	Ingemar Stålvall, Pålåsöda	23825	Marie-Louise Sidén, Stöde	48085	Lennart Nyhlén, Stockholm
10983	Marianne Johansson, Karlstad	24435	Folke Gillbjer, Enköping	49477	Kurt Karlsson, Sundbyberg
11229	Bengt Loggert, Solna	24601	Eilert Ericsson, Göteborg	50091	Ragnar Stolpe, Lindome
11541	Lars Erik Eriksson, Lund	24809	Roland Nilsson, Ludvika	50655	Lars Axelsson, Halmstad
11985	Ola Trygg, Färlöv	25176	Ulf Tullberg, Saltsjö-Boo	51205	Christer Olsson, Alingsås
12165	Karl-Erik Eklundh, Malmö	32222	Arne Rundqvist, Jönköping	51973	Mikael Stedt, Strömsund
12756	Nils Erik Dahlgren, Tvååker	32342	Birgitta Jonasson, Färgelanda	52808	Åke Kunder, Gullholmen
14941	Bengt-Olof Bohlin, Nyhamnsläge	32950	Staffan Jacobsson, Arboga	53235	Sven Torsten Andersson, Borlänge
16480	Lars-Erik Johansson, Skee	37369	Kurt Larsson, Svedala		
16504	Leif Kjellberg, Onsala	38899	Mats Wenneberg, Säffle		

Extranummer om Disgen!

Vi planerar ett extra temanummer av Diskulogen, innan nästa ordinarie nummer. Det kommer att ha fokus på Disgen 2016. Temanumret kommer inte att tryckas, utan endast ges ut som en pdf på webben. När den läggs upp får du ett mejl från oss.

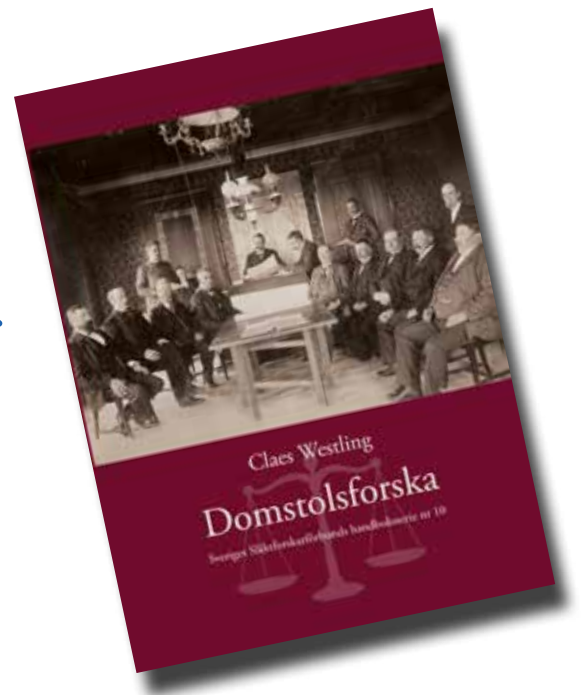
Självklart kommer utgivningen även att synas på vår hemsida.

Om du känner för att bidra med dina erfarenheter och tips så är du välkommen att mejla till Christer Gustavsson på christer@dis.se.

Du har väl informerat Dis om din aktuella mejladress?

Domstolsarkiven för släktforskare

CLAES WESTLING höll föredrag om domstolsarkiven vid Dis Syds årsmöte i april 2016. Han är i vardagslag 1:e arkivarie på Landsarkivet i Vadstena.

Vi började i Nävelsjö socken i Njudungs eller Östra härad i Jönköpings län. Östra Häradsrätt behandlade sommaren 1678 ett mål om ett arv. Salige Gabriel Jonsson hade två söner med sin första hustru, Samuel som var gift med Elin Jonsdotter samt Elsa Svendsdotters avlidne man, arvingar i Runneryds skattegård. Gården hade behandlats i Östra Häradsrätten redan 1602, då det fanns dokument som styrkte att en Jan Håkansson löste ut sina syskon ur Runneryds skattegård.

Claes ville med sitt exempel visa på vilka möjligheter domstolsarkiven ger oss släktforskare att få veta mer om släktingar och platser under tidigare århundraden jämfört med den tid då informationen oftast kan sökas i kyrkoböckerna.

Nästa exempel hämtade Claes från Östergötland. Farman Jansson i Källstad tvistade 1662 med sin halv-

bror Per Hansson i Hageby, Roglösa socken, om ett arv efter deras gemensamma mamma, Elin Månsdotter som avlidit 1659. Hennes efterlevande man var Hans Persson i Hageby. Farmans far var salige Anders Bökie i Alvastra, Västra Trollstad (Dals Häradsrätt 13/2 1662). Vi fick följa Claes ansträngningar med att hitta rätt arvsberättigade personer, vilket varit besvärligt på grund av att de många inblandande personerna ofta bar samma namn.

Domstolsarkiven kan ge så mycket mer information än kyrkoböckerna, fortsatte Claes. Det är aldrig bortkastad tid att läsa domböcker, underströk han. Läs hellre dem än deckardrottningar!

I domstolsarkiven kan man alltså hitta beskrivningar som säkerställer samband genom till exempel arvs tvister som tvingar fram uppgifter om äldre generationer eller bördstvister som avslöjar förhållanden under en tid som saknar arkiv. Man kan finna vittnesmål från en gamling om saker som hände eller fanns i hans ungdom. Claes menade att få andra typer av

arkivmaterial ger ett sådant djup och liv åt de enskilda människorna i vår historia och deras villkor. Här kan vi få närbilder av människorna och deras villkor förr i världen, om kläder, mat, arbete, synsätt, känslor och miljöer. Många offentliga arkiv innehåller bra, men ofta kortfattad och blodlös information. Den berättande texten i domboken ger liv åt historien. Rättegångarna tvingar skrivarna att gå in på detaljer, som i följande två exempel:

Tjuvar i Skänninge oktober 1649. Stadens organist Hans Görgegen och hans svägerska hade blivit sedda om natten av två kvinnor som vaktade med yxor på tjuvarna, som beskrivs så. Mannen hade höga stövlar, svarta hängande (slochotta) kläder, en liten svart hatt och lockigt svart hår. Kvinnan hade vit skinnpäls eller kjortel och på huvudet en liten mössa fordrad med hermelin.

Vallackaren Karl Bose anklagad för tidelag 1658. Han beskrivs som ogift ca 30 år och en person som försörjt sig genom att räfsa löv, slå lie och hugga ved. Han har pyntat kläder och mössa

KÖP DOMSTOLSFORSKA!

Mycket mer om domstolsforskning kan ni läsa i Claes Westlings bok Domstolsforska, handbok nr 10 i Sveriges Släktforskarförbunds handbokserie. Domstolsforska finns att köpa i Dis webbshop för 215 kr. Se sidan 21.

Claes Westling.

med räv- och ekorrsvansar samt skällor eller bjällror och tett sig som en narr och dansat på fester mot betalning i öl och brännvin, även hos förnämligt folk heter det.

Därpå gick Claes kort igenom den dåtida domstolsorganisationen med häradsrätter och tingslag på landsbygden och rådhusrätter i städerna, som första instans. När hovrätterna etablerades 1614 förvandlades lagmansrätterna till en andra instans mellan häradsrätt och hovrätt. På 1800-talet ansågs lagmansrätterna vara ett onödigt mellanled och de avskaffades 1849. Kungamakten kom att kvarstå som högsta instans fram till Högsta domstolens tillkomst 1789.

Claes illustrerade, genom en protokollside i Dals häradsrätt i Göta Hovrätts arkiv från 1707, vad en häradsrätt hade att behandla vid ett ting. I inledningen nämndes platsen för tinget och vilka som var närvarande. De första ärendena handlade om uppbud vid försäljning av två olika fastigheter. (Det krävdes totalt fyra uppbud vid försäljningen av en gård, något som kunde ta ett år). Sedan följde ett lägersmål som ledde till böter och försörjningsplikt. Därpå var det en tvist om dikning, en tvist om pant och en

tvist om skuld samt det sista ärendet på sidan som handlade om trakasserier. En salig blandning med andra ord.

Claes tipsade också om att det finns ett omfattande bilagematerial till protokollen, som det är lätt att förbise när man söker i arkiven och han visade som exempel på det en bilaga med en släkttavla med fyra generationer från Ydre häradsrätt 1787.

Ett annat tips från Claes var att vi ska vara observanta på att personer i samma familj kunde ha olika släktnamn, allteftersom det bruket bredde ut sig. I en bouppteckning från Söderköping 1796 efter arbetskarlen Per Perssons änka Anna Stina Månsdotter fanns dessa barn: sjötullsvisitören Daniel Söderstrand, soldaten Per Kran, kakelugnsmakargesällen Gustaf Lind och Christina Söderstrand.

Genvägar till domboksutgåvor och register till dem kan finnas på Internet. Det finns bouppteckningar och domböcker via abonnemang både hos ArkivDigital och SVAR. Studera gärna deras webbsidor om vad som finns tillgängligt via nätet. Ancestry tillhandahåller för närvarande inga domstolshandlingar för Sverige i sitt abonnemang.

Som avslutning berättade Claes om hur det gick till när Göta Hovrätts arkiv flyttades från Jönköping till Landsarkivet i Vadstena, hans arbetsplats. Det skedde först 2008 och då kom 5,5 km papper i 39 lastbilar. Det arkivet innehåller mål från och med 1635 med handlingar, äganderättshandlingar från 1500-talet, adelns bouppteckningar och testamenten till och med 1917, kartor från 1600-talet och framåt, advokatfiskalens arkiv och domstolskopior från hela Götaland.

Kopiorna beror på Gustaf Vasas misstänksamhet. Han trodde att fogdarna som skulle sköta uppbörd av skatt och böter fuskade med redovisningen. Därför infördes även bestämmelser om kopior av domstolsprotokoll. Kopior (renovationer) av både domböcker och småprotokoll sändes därefter årligen in till hovrätterna. De äldsta renovationerna i Göta hovrätts arkiv är från Vartofta 1590.

Som slutord uppmanade Claes oss att göra som de kloka kamelerna – gå till källorna!

Regionföreningarna

NORD

c/o Linder, Burliden 7,
93792 Burträsk,
070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

Vår DNA-träff i Malå blev mycket lyckad och uppskattad av alla inblandade. Totalt passade 15 personer på att göra DNA-test på plats.

I Diskulogen nr 111 redovisades hur föredragshållaren Erik Holmlund utforskar den förste klockaren i Sorseles omtvistade härkomst genom att testa manliga ättlingar i rakt nedstigande led. I Malå kanske Erik hittade ytterligare ett kapitel till historien, en person med rak morslinje från den första klockarens hustru. Det blir spännande att se vilka nya slutsatser Erik kan dra i år.

MITT

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall,
060-155030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Dis-Mitt har under årets första månader fortsatt med lokala arrangemang på olika orter, som bland annat har behandlat militära källor, RGD:s funktion Släkttrim, vikten av säkerhetskopiering, dubblettkontroll i sin forskning, DNA i släktforskning och handstilstolkning.

Representanter ur styrelsen, med några handplockade medarbetare, har deltagit i mässan "Senior Expo i Östersund"

I början av februari kunde äntligen den sedan länge planerade utbildningen för faddrar avseende Disgen2016 genomföras, då ett rätt säkert releasedatum för Disgen hade lagts.

Dis-Mitt, som täcker lite mer än 20 % av Sveriges yta, höll sitt årsmöte på fyra

olika platser lördagen den 20 februari, för att ge medlemmarna ett rimligare reseavstånd och därigenom större chans att delta i mötesförhandlingarna. För att lösa detta utnyttjades Internet och Skype för både ljud och bild. Trots att det tekniska provats i förväg ville inte bildkvaliteten hålla en acceptabel nivå medan ljudet var klockrent. Lördagen började med ett föredrag som hölls i Sandviken och sändes till övriga orter via internet. Föreläsare var Karin Bojs och temat var "Min europeiska familj - de senaste 54 000 åren". Efter en välbehövlig bensträckare och fikapaus fortsatte det med årsmötesförhandlingarna som styrdes av mötesordförande och sekreterare i Sundsvall.

Årsmöte för Föreningen Dis hölls på eftermiddagen lördagen den 13 mars på Hotell Höga Kusten, Kramfors. Dagen började i tidig morgonstund med två parallella DNA-föredrag av Christina Sagersten och Peter Sjölund. Christina riktade sig till nyfikna och nybörjare med att gå igenom DNA-grunderna och vilka tester man kan börja med. Peter vände sig till de som hade varit med i DNA-världen en tid. Han gjorde fördjupningar och ett antal workshopövningar. Det är lätt att konstatera, det är DNA som drar till sig både intresse och deltagare. På vilket sätt skulle det gå att rida på denna våg för att hålla intresset uppe för Disgen? Dis-Mitts ordförande har varit mycket engagerad i både planering och genomförande av hela detta lördagsarrangemang.

Fram till sommaren kommer det att genomföras arrangemang med ämnesområden som tidigare nämnts. I och med att den skarpa Disgen 2016 har släppts finns en förhöjd beredskap bland utbildare och faddrar.

Planeringen av monter och övriga praktiska detaljer inför Släktforskardagarna 2016 i Umeå är redan påbörjade.

STYRELSEN I DIS-MITT

BERGSLAGEN

c/o Strömberg, Kristinagatan 16,
724 61 Västerås, 021-14 33 61
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: vakant

Dis-Bergslagen startades i november 1995 under namnet Dis-Aros och har Västmanland, Närke, Värmland, Södermanland, Uppland och Dalarna som sitt upptagningsområde. Vi är för närvarande ca 1600 medlemmar.

ÖST

Anderstorp svägen 16,
171 54 Solna,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Vice ordf: Gunnar Bergstedt

Vårsåsongen har lagts till handlingarna och kommer väl att väckas upp när det dags att författa verksamhetsberättelsen. Vi har haft en typisk Dis-Öst-vårsåsong, med myckna önskemål och planer, men många har stupat på att det inte finns medlemmar som vill göra något, bara konsumera. Ett typiskt storstadsproblem? Utbudet är för stort, eller kan det vara så att vi har fel aktiviteter? Nåväl, lite har vi gjort under våren.

Våra onsdagskvällar har varit välbesökta. Från att ha legat på ett snitt runt 20 besökare, ligger vi numera på 30 i genomsnitt. Studiebesöken har för det mesta varit fulltecknade och ofta med en väntelista. Helgforsken har sin nästan fasta publik. Ett problem för helgforsken är att flera lämpliga anläggningar numera är uthyrda till Migrationsverket. Ett helgforsk består av att vi bokar en lämplig anläggning med bra internetförbindelse och möjlighet till övernattning till vettiga priser, sen forskas det från fredag eftermiddag till söndag eftermiddag. Åter och sover gör man om man hinner.

För att ge förvärvsarbetande en möjlighet till ostörd forskning, ordnas en gång i månaden ett kvällsforsk, mellan 14 och 22, dock verkar det vara mest pensionärer som har anammat idén. När det gäller kurser så har i huvudsak Disgen 8 varit på tapeten under våren, några grundkurser har genomförts. Ett nytt ämne har varit utskrifter, med möjlighet att få skriva ut i A1-format. Det visade sig att det var ett uppskattat upplägg. Påbyggnadskurser i Gramps har erbjudits till hugade spekulanter.

Som ni alla vet så har ju Disgen 2016 släppts, och efterfrågan på kurser har tagit fart. Vi har genomfört några konverteringskurser. Som namnet antyder så handlar det i första hand om hur du gör konverteringen från äldre Disgen, men även skillnader mellan DG8 och DG2016 tas upp. Inför släktforskardagarna har ett forskningsprojekt pågått under våren. Ämne och så vidare får ni ta del av i Umeå, när det är dags.

När det gäller hösten så flyter det mesta på. Det som är nytt är DG2016, med allt som måste göras om eller göras nytt. Som ni kanske vet så finns det 2 olika utbildningskompendier till DG2016, ett från Dis-Bergslagen, och ett från Dis-Filbyter. Vi har läst igenom båda och kunnat konstatera att de inte passar till vårt kursupplägg, utan en grupp arbetar med att ta fram ett eget grundkurspaket för Dis-Öst. Med tanke på den fart som gruppen arbetar i tror jag att det ligger på bordet när det är dags att starta den första grundkursen i höst.

Nu får det räcka för denna gång. Har ni vägarna förbi Dis-Öst monter i Umeå, så titta in och hälsa på.

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32
582 28 Linköping,
070-282 4255, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Torbjörn Wahlström

Dis-Filbyter startades den 30 november 2006 med verksamhetsområdet Östergöt-

Henån.

land och södra Södermanland. Vi har idag drygt 1200 medlemmar.

Kursprogrammet för hösten 2016 släpper vi måndagen den 1 augusti 2016.

VÄST

c/o Amberntsson, Smaragdgratan 25,
421 49 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

En intensiv termin lider mot sitt slut. Det har varit många tillfällen till möten med släktforskare runt om i regionen.

Vårt andra vårmöte hölls på biblioteket i Henån tillsammans med Orust Släktforskare. Ett trevligt arrangemang som bland annat innehöll sång och musik av Janne Magnarsson och en genomgång av Disgen 2016 samt inte minst en fantastisk utsikt mot vattnet.

Planeringen av hösten är igång och det blir lite gott och blandat, för mer information om aktiviteterna se vår hemsida eller läs mer i Disketten som kommer med sitt tredje nummer för året på höstkanten. Vi tar gärna emot tips och idéer på bra ställen att ha våra medlemsmöten på, och inte minst tänkbara ämnen för föreläs-

ningar och annat. Ibland tryter idéerna och det är bra att så att säga ha ett lager att ta av. Våra kurser, som arrangeras i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan (SV), kommer att finnas på vår hemsida, i Disketten och på SV. Det händer ibland att det blir ändringar så ta för vana att titta in på dessa sidor för att se att kursen blir av.

Den nya lokalen hoppas vi att så många av er som möjligt ser till att besöka, där finns många cd- och dvd-skivor, abonemang hos SVAR och ArkivDigital samt en mängd böcker att bläddra i eller köpa. Nu stundar sommaren och en del av er kanske tar en sväng upp till Umeå och Släktforskarlagarna i augusti. En lång resa, men det är värt varenda minut.

CHRISTINA CLAESON

SMÅLAND

c/o Nilson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

Dis-Smålands årsmöte i Hovmantorp är avklarat och med stöd av den lilla skara som mött upp fick jag förnyat förtroende som ordförande. Till ny ordinarie styrelseledamot valdes Katrin Lok. Vår trogne medarbetare Rune Elofsson valde, på eget initiativ och valberedningens förslag, att trappa av något och blev vald som suppleant i styrelsen.

Dis-Småland, tillsammans med Dis Syd, deltog också i släktforskarlagens sydost i angränsande lokaler där vårt årsmöte ägde rum. Intresset för Dis och framförallt Disgen 2016 var stort. En stadig ström av intresserade släktforskare stod i kö för att få mer information och även för att diskutera egna färska erfarenheter av programmet. Intrycket generellt var positivt. Ett flertal uttalade tydligt att man skulle uppdatera sitt gamla program. Några beslutade sig också för att bli medlemmar i Dis och skaffa Disgen 2016.

Våra konkreta utbildningsaktiviteter ligger fortfarande stilla. Planering inför

hösten pågår. Efter kontakterna i Hovmantorp kan vi konstatera att det finns ett stort behov, och vi hoppas nu att vi kan samla tillräckligt många för att genomföra utbildning på några platser i vår region. Vid en allmän gaggträff i Jönköping om Disgen 2016, deltog ca 15 personer, de flesta väl insatta i Disgen och mycket intresserade av de förbättringar som finns i nya Disgen. Vi fortsätter med liknande träffar på andra platser.

Nu stundar vårt sista styrelsemöte innan sommaren och en något lägre aktivitetsnivå. Vi jobbar vidare med planeringen inför hösten, och kanske också med lite egen släktforskning. Sommaren är väl den lämpligaste tiden att besöka platser där vi har våra gamla anor. Kanske för att få lite mer fullödig dokumentation i form av foton och kanske lokala kontakter.

TOMMY NILSON

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Ett sjuttioal medlemmar deltog söndagen den 3 april i Dis Syds årsmöte i Senioren i Hässleholm. Dis Syds ordförande Jan Nilsson hälsade välkommen innan han lämnade ordet till dagens föredrags-hållare Claes Westling, 1:e arkivarie på Landsarkivet i Vadstena, som berättade om att domstolsforska.

Efter föredraget bjöds årsmötesdeltagarna på kaffe, te och goda smörgåsar. Därpå tog årsmötet sin början. Jan valdes som mötesordförande och Anders I Andersson, föreningens sekreterare och webbmaster, utsågs till mötessekreterare. Jan redogjorde för styrelsens verksamhetsberättelse för 2015 och kassören Marie Munke föredrog den ekonomiska redovisningen. Året hade gett ett underskott på drygt 21 700 kr. Revisionsberättelsen, där revisorerna tillstyrkte att styrelsen skulle beviljas ansvarsfrihet för det gångna året, lästes upp av Jan. Stämman

beslutade att fastställa den föreslagna resultat- och balansräkningen för 2015 och beslöt därefter att ge styrelsen ansvarsfrihet för 2015 års förvaltning.

Årsmötet fastställde därefter styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2016. Årsmötet fastställde oförändrad medlemsavgift i Dis Syd för 2017 - 50 kr för helbetalande och 25 kr för familjemedlem, samt att reseersättning skulle utgå med 18,50 kr per mil.

Jan Nilsson, Staffanstorps, valdes om som föreningens ordförande för 2016. Som styrelseledamöter på två år omvaldes Bo Lundgren, Kallinge, Kerstin Olsson, Eslöv samt Anders I Andersson, Limhamn. (Staffan Knös, Ronneby, Anders Lindberg, Lund och Marie Munke, Teckomatorp har ett år kvar i styrelsen).

Årsmötet uppdrog åt styrelsen att utse tre ombud till Sveriges Släktforskarförbunds årsstämma 2016 i Umeå. Tommy Lilja, Eslöv omvaldes som revisor och Helge Olsson, Anderlövs, tidigare suppleant, nyvaldes som revisor. Till revisors-suppleant utsågs Lennart Bundy, Malmö. Årsmötet valde om Christer Thörn, Perstorp som sammankallande i valberedningen och Gunnar Persson, Höganäs som ledamot.

Vid sitt konstituerande sammanträde den 20 april utsåg styrelsen för Dis Syd Marie Munke till föreningens kassör och Anders I Andersson till dess sekreterare. Till föreningens ombud på Sveriges släktforskarförbunds årsmöte i Umeå den 19 augusti utsåg styrelsen Marie Munke, Bo Lundgren och Mats J Larsson.

MATS J LARSSON

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Vi gör din släktforskning enklare.